

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 6 Sunnuntaina, 9 helmikuuta 2025

ISSN 2954-243X

Korsholman musiikkijuhlat

Omalääkärimalli ottanut askeleen eteenpäin

Magnus Enckell

Waasa King ja Estonia

Naisten elämäkertakirjasto

DeepSeek

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

34 sivua

Omalääkärimalli on toteutumassa

Se että jokaisella on ihan oma lääkäri jonka puoleen aina voi kääntyä ja joka tuntee potilaansa ja tietää niiden vai- vat, se on vähitellen toteutumassa. Vih- doinkin. Tiedetään että tämä malli pa- rantaa hoitoa, säästää kustannuksia ja saa tyytyväisiä potilaita.

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juu- son (ps) kertoi jo marraskuussa että paljon puhuttu omalääkärimalli on toteutumassa. Juuso kertoi asiasta Il- ta-Sanomien haastattelussa.

”Tätä lähdetään nyt ihan oikeasti aja- maan sisään. Kyseessä on suomalaisille aivan valtava muutos. Ihmiset pääsi- sivät oikeasti hoitoon ja saivat oman lääkärin”, Juuso sanoo lehdelle.

Omalääkärimalli tarkoittaa yksinker- taistettuna, että tietyn alueen väestö ja- etaan osiin, ja jokaiselle nimetään oma lääkäri alueen terveysasemalta.

Maan hallitus on tammikuussa 2025 asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on suunnitella ja ohjata omalääkärimal- lin toteutumista.

Lääkäripäivillä tammikuun lopussa pääministeri Petteri Orpo puhui omalääkärimallista: ”Vielä tähän loppuun haluan nostaa mielestäni erittäin po- tentiaalisen uudistuksen, jonka laajen- tamista selvitämme: omalääkärimallin.

Hyvinvointialueilta löytyy jo onnistu- neita esimerkkejä onnistuneista omalääkärimalleista, ja STM kokoaa niistä tällä hetkellä tietoa. Tarkoitus on, että omalääkärimallikokeiluja käynnisi- tetään ja syvennetään entisestään. Tutkimukset osoittavat, että saman yleislääkärin hoitaessa potilasta hoi- don laatu paranee, sairastuvuus ja kuolleisuus vähenevät merkittävästi, terveydenhuollon palveluiden koko- naistarve ja -kustannukset pienenevät ja potilastyytyväisyys paranee.

Juuri näitä konkreettisia uudistuksia Suomen sosiaali- ja terveydenhuolto tarvitsee. Soten hallinnollinen uudistus on tehty, ja nyt on tehtävä palveluiden uudistus.

oma lääkäri.

Sanon teille, että me saamme tämän jär- jestelmän toimimaan. Töitä riittää, mut- ta uskon, että oikeilla ratkaisulla ong- elmat saadaan selätettyä. Luotamme teihin ammattilaisiin, ja tehtävämme on turvata teille mahdollisuudet tehdä työtänne asiakkaiden hyväksi.”

Toivottavasti tämä toteutuu ennen sitä Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Helsingin Sanomat kirjoitti 29.1.25 pääkirjoituksessaan ”Ilmassa on merke- jä siitä, että paljon puhuttu omalääkä- rimalli alkaisi vihdoon edetä. Mallissa yleislääkäri ottaa hoitaakseen tietyltä alueelta tietyn kokoisen, ihanteellisim- millaan noin tuhannen hengen väestön ja sitoutuu tämän joukon hoitamiseen pitkäaikaisesti.

Tavoitteena on parantaa hoidon jatku- vuutta perusterveydenhuollon puol- ella, mikä kokemusten perusteella vähentää lähetteitä kalliimpaan erikois- sairaanhoitoon. Rahaa siis säästyy, asi- akkaat ovat tyytyväisempiä, ja lääkäri- kin on ehkä motivoituneempi.”

Lääkäripäivien paneelikeskustelussa lääkäri ja poliitikko Aki Lindén lupasi että huhtikuun 1 päivänä vuonna 2029 niin jokaisella suomalaisella on ihan

Photo Supplement

Korsholman musiikkijuhlien konsertti Vöyrin kirkossa vuonna 2022

KORSHOLMAN MUSIIKKIFESTIVAALI

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siltoja

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa.

Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemanä on "Sillat" ja alateemana on "Kuljetaan yhdessä". Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia.

Ohjelmaan lukeutuvat muun muassa kansainvälisesti tunnetut taiteilijat kuten Elina Vähälä, Arvid Engegård, Aleksei Kiseliiov ja Mari Palo, sekä suosittuja yhtyeitä kuten Opus13, FRIGG ja Amélie goes to Belgrad.

Taiteellinen johtaja Jan-Erik Gustafsson kiteyttää festivaalin sanoman: "Silta ei ole pelkästään fyysinen rakennelma. Se voi olla myös yhteys eri kulttuurien, ihmisten ja sukupolvien välillä. Se symboloi polkua ja yh-

teyttä sellaiseen, mikä saattaa aluksi tuntua erilaiselta."

Festivaalin linjassa on myös nostettu esiin legendaarinen Aulis Sallinen - vuoden teemasäveltäjä, joka ensimmäisenä kansainvälisenä suomalaisena oopperasäveltäjänä on ollut merkittävässä roolissa Suomen musiikin maineen rakentamisessa. Gustafsson kertoo innostuneesti: "Hänen musiikkinsa ei ole pelkästään yleisön, vaan myös muusikoiden rakastamaa. On inspiroivaa työskennellä hänen musiikkinsa parissa - aina niin ei ole," naurahtaa hän.

Juhlaviikko käynnistyy avajaiskonsertilla, jossa lavalle astuu helsinkiläinen Wegelius Kamarijouset. Viikonloppuna kansanmusiikkiryhtye FRIGG nostaa tunnelman uudelle tasolle Doo-Bop Clubissa, ja sunnuntaina tarjolla on uudenlainen konserttielämys: ensin kuullaan Šostakovitšia ja Prokofjevian, minkä jälkeen tauon jälkeen tuolit siirretään syrjään ja Amélie

goes to Belgrad ottaa haltuunsa kaupungintalon juhlasalin. Festivaali huolehtii myös perheiden tarpeista - lastenhoitoa on järjestetty, jotta lapsiperheidenkin olisi helppo osallistua konserteihin.

Muita juhlan kohokohtia ovat upea sopraano Aurora Marthensin esitys Vaasan kaupunginorkesterin kanssa, jossa tulkitaan Sibeliusen lauluja, sekä Elgarin kuuluisien Enigma-variaatioiden esitys, joka kruunaa juhluvuoden.

Festivaalijohtaja Viktor Olaus Nygård painottaa, että tapahtumassa panostetaan myös saavutettavuuteen: "Haluamme, että mahdollisimman moni voi osallistua Musiikkijuhlille ja kokea musiikin voiman. Tänä vuonna festivaalin yleiskuljetukset sisältyvät konserttilipun hintaan, mikä kannustaa myös ympäristöystävällisiin valintoihin."

Festivaali ei unohda tulevaisuuden tekijöitäkään

- lahjakkaiden nuorten mestarikurssit ovat jälleen osa kokonaisuutta. Viidellä kurssiopettajalla järjestettävässä kurssissa on tarjolla 40 oppilaan paikkaa, mikä antaa nuorille mahdollisuuden syventyä musiikin maailmaan ja kehittyä tulevaisuuden huippuosaajiksi.

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siis siltoja paitsi eri musiikkityylien ja kulttuurien välillä, myös sukupolvien ja ihmisten välille.

Ohjelman monipuolisuus ja innovatiiviset ratkaisut lupaavat tehdä tulevasta festivaalivuodesta erityisen ja kovatasoisen - yhdessä kuljettavana matkana, jossa jokainen osallistuja löytää oman yhteytensä musiikin voimaan

Korsholman Musiikkijuhlia vietetään 22.-30. heinäkuuta 2025

TABLETILLA TÄTÄ LEHTEÄ VOIDAAN LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Sundomin saaristossa

MUSTASAARI

Lapset ovat ilmastosankareita Mustasaarella

Mustasaari panostaa tulevaisuuden kestävyteen tekemällä lapsistaan aitoja ilmastosankareita. Innovatiivisessa hankkeessa, jota rahoittavat Svenska Folkskolans vänner ja Svenska kulturfonden, kunta on integroinut "kestävyysspolun" osaksi opetussuunnitelmaa. Nyt oppilaat saavat aktiivisesti osallistua kunnan tulevaisuuden ilmastostrategian muovaamiseen.

Kouluissa on muodostettu innostuneita ilmastotiimejä, joissa oppilaat ja opettajat yhdessä tarttuvat merkittäviin haasteisiin. He selvittävät muun muassa, miten ruokahävikkiä voidaan vähentää, jätteet lajitella tehokkaammin ja miten koulun piha- maasta voi kehittyä vihreä keidas marjapensas- ja omenapuiden avulla. "On inspiroivaa nähdä, kuinka lapset ottavat vastuuta ympäristö-

stä luovuudella ja sitoutumisella," kertoo Korsholmin koulutussuunnittelija Ulrica Taylor.

Hankkeen kohokohtiin luokituvat jännittävät hackathonit, joissa yli 350 lasta on osallistunut. Näissä tapahtumissa oppilaat kehittävät omia ratkaisuja paikallisiin kestävyyshaasteisiin – aina puhtaan veden turvaamisesta tulevaisuudessa kierätyksen tehostamiseen. Yksi hauskimmissa ideoista oli disco, jossa sisäänpääsy maksettiin lajittelemalla jätteitä – tuo käänteentekevä tapa yhdistää luovuus ja ympäristötietoisuus.

Lisäksi lukiossa toimii vaatevaihtuhuone, jossa oppilaat voivat vaihtaa tarpeettomia vaatteitaan uusiin. Korsholm osoittaa, että innovatiivisin ideoin ja käytännön kestävä kehityksen opetuksella tie vihreämpään tulevaisuuteen rakennetaan parhaiten nuorten sankareiden johdolla.

ARKEOLOGIA

Arkeologi Jan Fast luennoi kansalaisopisto Alman etäluennolla arkeologisista tutkimuksista Kors-

holman linnan valleilla

Kansalaisopisto Alma järjestää kaikille avoimen ja maksuttoman Linnakummun salaisuus - arkeologiset tutkimukset Korsholman linnan valleilla etäluennon keskiviikkona 19.2.2025 klo 18–19.30.

Luento pidetään suomen kielellä. Vastaava ruotsinkielinen luento järjestetään verkossa ti 18.2.2025 klo 18–19.30.

Korsholman linnan valleilla on tehty kaivauksia vuosina 2023–2024 ja niitä jatketaan ensi kesänä. Luennolla kaivauksia johtava arkeologi, FT Jan Fast kertoo keskiaikaisen linnakummun ja kuninkaankartanon aikaisemmista kaivauksista. Luento toimii myös johdantona tuleville kaivauksille, jotka järjestetään kansalaisopisto Alman arkeologian kenttätyökurssin muodossa.

Yhteispohjoismainen harrastaja-arkeologinen kaivausleiri NAU 2025 järjestetään tulevana kesänä Vaasassa. Lisätietoa kurssista ja ilmoittautumisen julkaistaan maaliskuun aikana.

Luento järjestetään etäyhteydellä. Ilmoittautumiset etäluennolle tehdään kansalaisopisto Alman verkkokaupassa osoitteessa www.opistopalvelut.fi/vaasa Ilmoittautumisen yhteydessä osallistujilta pyydetään sähköpostiosoite, johon luentolinkki lähetetään ennen luentoja.

Arkeologi, FT Jan Fast on johtanut arkeologisia kenttätöitä Suomessa joka kesä vuodesta 1986 lähtien ja työskennellyt useassa eri työtehtävissä eri kulttuurij- ja museoalan työpaikoissa. Yli sadan johdetun tieteellisen kaivauksen lisäksi Fast on suunnitellut arkeologia-aiheisia näyttelyitä ja julkaissut useita arkeologiaa popularisoivia artikkeleita koko arkeologiuransa ajan.

(Lhde: STTinfo/Vaasa)

HYVINVOINTIALUE

Röntgenkuvaukset keskitetään viiteen toimipisteeseen Pohjanmaalla

Pohjanmaan hyvinvointialue on keskittänyt röntgenkuvaukset ja ultraäänitutkimukset viiteen toimipisteeseen.

Jatkossa kuvauksia tehdään Pietarsaarella, Mustasaarella, Vaasassa, Närpiössä ja Kristiinankaupungissa. Muissa toimipisteissä röntgenlaitteet on poistettu käytöstä niiden käyttöiän päätyttyä.

Vaasan ja Pietarsaaren toimipisteissä kuvauksia tehdään sekä virka-aikana että tarvittaessa päivystyksellisesti. Närpiössä ja Mustasaarella kuvauksia on saatavilla virka-aikana.

Kristiinankaupungissa röntgenkuvauksia tehdään virka-aikana maanantaista torstaihin 7. huhtikuuta saakka, minkä jälkeen palvelua on saatavilla maanantaisin ja torstaisin. Kesäkuukausina Kristiinankaupungin kuvaustoiminta on tauolla, mutta se jatkuu jälleen elokuussa.

Laihian, Oravaisten ja Maalahden röntgenlaitteet on poistettu käytöstä, eikä niitä uusita. Hyvinvointialueen hallitus teki päätöksen näiden toimipisteiden sulkemisesta marraskuussa, koska laitteet olivat käyttöikänsä päässä.

Hyvinvointialue varoittaa, että röntgenpalveluissa voi esiintyä ennalta arvaamattomia häiriöitä, kuten laiterikkoja, huoltotoimenpiteitä tai henkilöstön poissaoloja.

Näissä tapauksissa kuvaukset voidaan siirtää toiseen toimipisteeseen. Terveysasemien henkilökunta tiedottaa asiakkaita mahdollisista muutoksista Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedotteen mukaan.

MUSEOT

Upea raha- ja mitalikokoelma esillä Pohjanmaan museossa

Monipuolinen kokoelma

Näyttelyssä on esillä rahoja eri aikakausilta, kuten Ruotsin ja Venäjän vallan ajalta, autonomian ajalta ja Suomen tasavallan ajalta. Mukana on harvinaisuuksia, kuten yli tuhat vuotta vanhoja rahoja, suuria kuppirahoja eli ploomia sekä mitaliteita, joista vanhin on peräisin vuodelta 1631.

Mauritz Hallbergin perintö

Valtioneuvos Mauritz Hallberg (1851–1924) oli intohimoinen keräilijä, joka poikansa Ejnar Hallbergin (1880–1974) kanssa täydensi kokoelmaa. Hallbergin perikunta lahjoitti kokoelman museolle vuonna 1956, ja nyt yleisöllä on mahdollisuus tutustua tähän ainutlaatuisen aarteistoon.

Luento ja julkaisut

Näyttelyn suunnittelija, tutkija Outi Järvinen, pitää aiheeseen liittyvän luenton museon auditoriossa

13. helmikuuta kello 17–18. Luento on avoin kaikille ja maksuton. Lisäksi museolta on ilmestynyt kirja Hallbergin kokoelman mitaliteista vuonna 2021, ja rahoista on tulossa kaksiosainen julkaisu, jonka ensimmäinen osa ilmestyy kevään aikana.

Tervetuloa tutustumaan historiaan!

Pohjanmaan museo tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden sukeltaa menneiden aikojen maailmaan raha- ja mitalikokoelman avulla. Uudistettu rahahuone on avoinna museon aukioloaikojen mukaisesti.

Kuva: Christoffer Björklund (Lähde: STTinfo/Vaasan kaupunki)

OSALLISTUVA BUDGETOINTI

Miten sinä tekisit Vaasasta onnellisemman 15 000 eurolla?

Jos saisit itse päättää, mihin kaupungin varoja käytetään?

Nyt siihen on jälleen mahdollisuus! Vaasan osallistuvan budjetoinnin kautta kaupunki on varannut 15 000 euroa asukkaiden ideoiden toteuttamiseen – ja juuri sinun ideasi voi olla seuraava voittaja.

Onko sinulla mielessä paikka, joka kaipaa parannusta? Oletko nähnyt muualla hienon idean, jonka tiedät tuoda Vaasaan? Nyt on aika kertoa siitä! Ehdotuksia voi

jatkaa 9. maaliskuuta asti.

Osallistuvan budjetoinnin kautta Vaasassa on jo toteutettu upeita hankkeita, kuten Sisäsatama avantouintipaikka, kirsikkapuisto Onkilahteen ja leluja päiväkoteihin. Nämä kaikki yhdistä yksi asia: ne ovat syntyneet asukkaiden omista ideoista.

– Osallistuva budjetointi on vakiintunut Vaasassa suosituksi tavaksi vaikuttaa kaupungin kehittämiseen. Se antaa asukkaille tarjota olla mukana suunnittelussa ja päätöksenteossa, sanoo strategia- ja palvelualuepäällikkö Suvi Aho.

Näin osallistut:
 Jätä ideasi juhlassa 9. maaliskuuta verkossa osoitteessa www.vaasa.fi/osallistuva-budjetointi tai paperilomakkeella yhteispiste Kansalaisinfossa (Teräksenkujakuja 1) ja Vähänkyrön yhteis palvelu

upisteessä (Vähänkyröntie 11).

Parhaat ideat etenevät finaaliin, ja asukkaat pääsevät äänestämään voittajasta 17.4.–5.5.

Voittaja julkistetaan 19.5., ja sen toteutusta hyväksyy kaupungin somekanavissa. Tämä on tilaisuutesi vaikuttaa ja tee Vaasasta paremmin parempi paikka elää! Pienehkäkin ideasta voi kasvaa jokin suuri, kun se saa hyvää kannatusta. Anna ideasi – ja tee Vaasasta onnellisempi! Lähde: STTinfo/Vaasan kaupunki

PUHELIMET

Tammikuun puhelinmyynnin yllätyskäänne: An- droid hallitsi, One- Plus nousi esiin

Tammikuun alekampanjat jättivät jälkensä Suomen puhelinmarkkinoille, ja tulokset näkyvät selkeästi Gigantin myydyimpien puhelinten listalla.

Android-puhelimet dominoivat myyntitilastoja, ja erityisesti OnePlus yllätti vanhalla edustuksellaan. Applen mallit sen sijaan jäivät marginaaliseen asemaan, vain kaksi laitetta ylsi kymmenen myydyimmän joukkoon.

Alekkampanjat siivittivät myyntiä

Tammikuun myydyin puhelin oli Samsung Galaxy A25, joka kuului Gigantin alekkampanjatuotteisiin. ”Tammialen vaikutus näkyy myydyimpien listalla, ja Samsung Galaxy A25 oli yksi tammialen kampanjapuhelimista, jonka myynti veti vahvasti,” kertoo Gigantin telecom-tuotteiden myyntipäällikkö Jyri Helistö.

Helistön mukaan Android-puhelinten nousu on ilmeinen, mutta myös tekoälyominaisuuksilla saatava vaikutuksensa kuluttajien valintoihin. ”Alekkampanjat selittävät tätä osin, mutta tekoälyominaisuudet videoiden editoinnissa ja arjen hallinnassa vaikuttavat

Androidien suosioon.”

OnePlus neljällä mallilla listalla

Tammikuun listalla huomiota herättää erityisesti OnePlussan vahva edustus. Neljä OnePlus-mallia nousi myydyimpien joukkoon, ja lippulaivamalli OnePlus 12 sekä sen kevennetty versio 12R olivat sijoilla viisi ja kymmenen. ”Se, että näin monta OnePlus-mallia nähdään listalla, on poikkeuksellista. Tämä kertoo siitä, että brändiuskollisuus on vahva. OnePlus on saavuttanut Suomessa hinta- ja tehotietoisien käyttäjäkunnan, joka päivittää laitteen uusimpaan versioon,” Helistö analysoi.

Teknologiatrendit: tekoäly ja hyvinvointi

Puhelinvalmistajat panostavat nyt erityisesti kameratekniikkaan sekä videoeditoinnin tekoälyominaisuuksiin. ”Kameran ja videokuvaamisen rooli kasvaa jatkuvasti, ja tekoälypohjaiset editointityökalut houkuttelevat kuluttajia,” Helistö kertoo.

Mielenkiintoinen kehitysuunta on myös hyvinvointiominaisuuksien nousu. Puhelimet ja niiden oheislaitteet, kuten älysormukset ja -kellot, auttavat seuraamaan unta, aktiivisuutta ja palautumista. ”Samsung puhuu henkilökohtaisesta terveysvalmentajasta, Garminilla taas on pelillinen ’body battery’, joka kertoo käyttäjän jäljellä olevasta energiasta,” Helistö valottaa.

Erityisesti älysormukset ovat nousseet suosioon, ja ne ohittivat tammikuussa myynnillään ensi kertaa urheilukellot. Kuluttajat seu-

raavat entistä tarkemmin unenlaatuun sekä stressitasojaan.

Muutoksia luvassa helmikuussa

Helistö arvioi, että helmikuussa lista näyttää jo toisenlaiselta. ”Tammikuun myydyimmistä ei ollut kovin montaa uutuusmallia. Kevään mittaan markkinoille tulee uusia laitteita eri hintaluokissa, joten ei eletä vain yhden merkin juhlaa.”

Tammikuun 2025 myydyimmät puhelimet TOP 10

- Samsung Galaxy A25 (-)
- OnePlus Nord CE3 Lite (5.)
- Samsung Galaxy A15 (3.)
- Motorola E14 (-)
- OnePlus 12 (-)
- OnePlus Nord CE4 Lite (2.)
- Samsung Galaxy A55 (1.)
- Apple iPhone 16 Pro (9.)
- Apple iPhone 13 (10.)
- OnePlus 12R (-)

Android-puhelimet dominoivat listaa, mutta helmikuussa voidaan nähdä tasoittumista uutuusmallien myötä. Kiinnostavaa on seurata, jatkuuko OnePlussan vahva myyntivire ja pystyvätkö uudet Apple-mallit nousemaan listalle vahvemmin. Teknologian ja kuluttajien käyttäytymisen muutokset pitävät markkinat elävinä, ja kevättä kohti mentäessä nähdään uusia trendejä niin tekoälyssä kuin hyvinvointiteknologiassakin.

Lähde: Gigantti.fi

HYVINVOINTIALUE

Uusi potilastietojärjestelmä käyttöön – reseptien uusimisessa

tien uusimisessa käyttökätko helmikuussa

Pohjanmaan hyvinvointialue ottaa käyttöön uuden Lifecare-asiakas- ja potilastietojärjestelmän 15. helmikuuta 2025.

Käyttöönotto koskee perusterveydenhuoltoa ja suun terveydenhuoltoa Vaasassa, Laihialla, Mustasaarella, Vöyrillä, Maalahdessa, Korsnäsissä ja Närpiössä. Myös sosiaalihuollon asumis- ja laitospalvelut, päivätoiminta ja kotihoito siirtyvät uuteen järjestelmään Pohjanmaan hyvinvointialueen tiedotteen mukaan.

Järjestelmävaihdoksen vuoksi reseptien uusimisessa voi esiintyä viivästyksiä. Vaasan, Laihian, Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden, Korsnäsän ja Närpiön alueilla reseptien sähköinen uusiminen ei ole mahdollista 12.–16. helmikuuta. Reseptit kannattaa uusia viimeistään 11. helmikuuta, sillä katkon aikana uusiminen ei onnistu myöskään Omakannan tai apteekkien kautta.

Käyttökätko myös digipalveluisa

Terveydenhuollon nykyiset digitaaliset asiointikanavat ovat pois käytöstä 15.–16. helmikuuta järjestelmäpäivityksen vuoksi. Tämä koskee myös Kaskisia ja Kristiinankaupunkia, joissa uusi järjestelmä on jo käytössä. Uusi digitaalinen palvelukanava avautuu 17. helmikuuta, ja sen kautta on tarjolla aiempaa laajempia palveluita.

Samalla tekstiviestimuistutuksiin tulee muutoksia. Järjestelmä uudistuksen vuoksi kaikki asiakkaat eivät saa automaattisesti muistutuksia vastaanottoajoista. Muistutukset voi aktivoida kirjautumalla uuteen digitaaliseen palvelukanavaan ja sallimalla tekstiviestien lähettämisen omista asetuksista.

Käyttöönotot jatkuvat maaliskuussa

Lifecare-järjestelmää otetaan käyttöön vaiheittain Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Maaliskuussa järjestelmään siirtyvät erikoissairaanhoidon ja loput sosiaalihuollon palvelut. Lisäksi Pietarsaarella, Luodossa,

Uudessakaarlepyyssä, Pedersöressä ja Kruunupyyssä päivitetään perusterveydenhuollossa käytössä oleva vanhempi versio uuteen, yhtenäiseen järjestelmään.

HYVINVOINTIALUE

Uusi digitaalinen hyvinvointiopas auttaa Pohjanmaan asukkaita voimaan paremmin

Miltä kuulostaisi yksi selkeä verkkopaikka, josta löydät kaiken tarvittavan hyvinvointisi tueksi? Nyt se on mahdollista! Pohjanmaan hyvinvointialue on julkaissut Hyvinvointioppaan, uuden digitaalisen palvelun, joka kokoaa yhteen tietoa ja palveluita, joiden avulla voit parantaa terveyttäsi ja hyvinvointiasi – helposti ja omassa tahdissasi.

Hyvinvointi alkaa pienistä teoista hyvinvointialueen tiedotteen mukaan

Hyvinvointiopas tarjoaa

käytännön vinkkejä ja omahoito-ohjelmia, joiden avulla voit arvioida ja parantaa hyvinvointiasi. Tiedon lisäksi löydät oppaasta monipuolisia palveluita, tapahtumia ja toimintaa – esimerkiksi liikuntamahdollisuuksia, kulttuuritapahtumia ja vertaistukiryhmiä.

– Haluamme kannustaa ihmisiä ottamaan hyvinvointinsa omiin käsiinsä ja tuomaan arkeen lisää hyvää oloa pienillä, mutta merkityksellisillä teoilla, kertoo projektipäällikkö Kati Piilikangas.

Oppaasta löydät helposti tietoa muun muassa liikunnasta, ravitsemuksesta, unesta, mielen hyvinvoinnista ja kulttuurin merkityksestä terveydelle.

Helppo käyttää – tukea tarjolla myös digitaalisesti Hyvinvointiopas on suunniteltu selkeäksi ja helpokäyttöiseksi. Voit hakea palveluita vapaalla sanahaululla tai selata niitä kunta-kohtaisesti. Jos tarvitset apua oppaan käyttöön, tarjolla on digitukea esimerkiksi opetuslinikalla ja hyvinvointialueen digitukikiertueilla.

– Toivomme, että käyttäjät antavat palautetta oppaasta, jotta voimme kehittää

sitä entistä paremmaksi, kannustaa hankekoordinaattori Kirsi Laitila.

Julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyö tiivistyy Hyvinvointiopas ei ainoastaan helpota asukkaiden pääsyä palveluiden äärelle, vaan se myös parantaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Oppaasta hyötyvät niin kuntien ja järjestöjen palveluntarjoajat kuin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisetkin, jotka voivat käyttää sitä työvälineenään asiakkaiden ohjaamisessa ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Tutustu ja löydä sinulle sopivat palvelut! Hyvinvointiopas on avoimesti kaikkien käytettävissä osoitteessa hyvinvointi.fi

YKSITYISLÄÄKÄRIT Alkuvuoden 2024 tilastojen mukaan yksityislääkärikäyntien hinnat nousivat keskimäärin 8 prosenttia

Alkuvuoden 2024 tilastojen mukaan yksityislääkärikäyntien hinnat nousivat keskimäärin 8 prosenttia, mikä on yli kaksinkertainen verrattuna kuluttajahintaindeksiin (CPI) 3,3 prosentin kasvuun. Hintojen nousu ei ollut tasainen eri erikoisaloilla: psykiatrian palveluissa hinnat nousivat jopa 13 prosenttia, kun taas lastenlääkäreiden ja silmälääkäreiden korotukset olivat noin 7 prosenttia. Tämä KELAn lehdistötiedotteen mukaan.

Tutkijat selittävät, että hintojen kehitykseen vaikuttavat useat tekijät, kuten kilpailutilanne, kasvava kysyntä sekä lääkäreiden palkkojen nousu. Myös Kela-korvausten nostaminen vuoden 2024 alussa on saattanut osaltaan vaikuttaa palveluiden hinnoitteluun. Kela-korotukset olivat ensimmäiset yli 16 vuoteen, ja niiden myötä korvauskustannukset nousivat 32 miljoonalla eurolla, vaikka potilaiden omavastuut vähenivät 10 miljoonalla eurolla.

Kuviossa näkyy, että yksityisten erikoislääkäreiden perimät palkkiot ovat nousseet jyrkästi vuosineljänneksittäin vuodesta 2020 vuoteen 2024, erityisesti alkuvuosina 2023 ja 2024. Lisäksi työvoimapula, henkilöstökustannusten kasvu ja julkisen terveydenhuollon haasteet ovat vaikuttaneet yksityisen sektorin palveluiden hintojen nousuun. Kelan tutkimusprofessori Hennamari Mikkola toteaa, että vaikka inflaatio on merkittävä tekijä, hintojen kehitykseen vaikuttavat moniulotteiset kustannuspaineet, jotka tulee huomioida tulevaa kehitystä arvioitaessa.

UUTISET

Ateneum: 1900-luvun taiteilijat Vaasasta, Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus-Såltin, näyttelyssä *Rajojen rikkojat 2025*

Fanny Churberg: *Flickor på stranden* (1869). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, Arvid Souranderin lahja. Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen

Kun Ateneum avaa Rajojen rikkojat-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

1800-luvulla taiteilijoiden oli itsestään selvää matkustaa ulkomaille kouluttautumaan, ja naistaiteilijoille tämä merkitsi erityistä haastetta. He eivät voineet opiskella perinteisissä taideakatemoissa, vaan olivat riippuvaisia yksityisopettajista tai kouluista, joita miehet olivat perustaneet naisille. Tie taiteelliselle uralle vaati päättäväisyyttä ja uhrauksia – ja juuri sitä nämä naiset osoit-

tivat.

Näyttely korostaa paitsi heidän taiteellista kyvykkyyttään myös heidän urauurtavaa rooliaan tuleville naistaiteilijasukupolville, kuten Helene Schjerfbeckille ja Ellen Thesleffille. Yli 50 pohjoismaisen, baltialaisen, saksalaisen ja puolalaisen taiteilijan maalauksilla, piirustuksilla ja veistoksilla *Crossing Borders* tuo uutta valoa aiemmin unohdettuun taiteellisuuteen ja esittelee teoksia, joita ei ole koskaan aiemmin nähty Suomessa.

Ateneum jatkaa naistaiteilijoiden tutkimuksen edelläkävijänä. Anne-Maria Pennosen kuratoima näyttely tuo uutta ymmärrystä saksalaisen taidekentän merkityksestä ranskalaisen rinnalla ja kiinnittää huomiota verkostoihin, jotka mahdollistivat naistaiteilijoiden työskentelyn. Näyttelyn kansainvälisiä nimiä ovat Jeanna Bauck, Elisabeth Jerichau-Baumann, Amalia Lindegren ja Bertha Wegmann.

Helsingin kiertueen jälkeen näyttely su-

keltaa maailmaan – syksyllä 2025 se avautuu yhteistyökumppaninsa Düsseldorfin Kunstpalastissa. Lainalaitosten joukossa ovat myös Alte Nationalgalerie Berliinissä, Kansallismuseo Tukholmassa, Ny Carlsberg Glyptotek Kööpenhaminassa ja Tanskan kansallisgalleria.

Näyttelyllä on suuri taidehistoriallinen merkitys, ja sitä täydentää laaja ruotsin-, suomen- ja englanninkielinen katalogi, jossa on kansainvälisten tutkijoiden tekstejä. Taiteesta, historiasta ja visuaaliseen kulttuuriimme muokanneista urauurtavista naisista kiinnostuneelle *Rajojen rikkojat* on näyttely, jota ei kannata jättää väliin.

Ateneum kutsuu astumaan näiden taiteilijoiden maailmaan – rohkeuden, lahjakkuuden ja rajattoman luovuuden maailmaan.

UUTISET

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on nyt Tallinnassa näytteillä

Vaasan merimuseon arvokas laivamalli Wasa King -lautasta on nyt osa Tallinnan Viron merimuseon uutta näyttelyä "Viro – yhden laivan tarina". Näyttely, joka on avoinna 28.9.2024–30.3.2025, kertoo Viron historian kannalta merkittävän Estonia-lautan tarinan ja sen roolin Itämeren laivaliikenteessä.

Wasa King -laivamalli on tarkka pienoiskopio laivasta, joka tunnettiin eri aikakausina useilla nimillä, kuten Viking Sally, Silja Star ja lopulta Estonia. Alus rakennettiin vuonna 1980 Saksassa Meyer Werftin telakalla, ja sen elinkaari sisälsi useita reittejä ja omistajavaihdoksia. Vuonna 1991 laiva nimettiin Wasa Kingiksi ja liikennöi Vaasasta Uumajaan ennen kuin siirtyi Estline-varustamolle ja sai nimekseen Estonia.

Tallinnan näyttely nostaa esiin laivan roolin Viron historiassa ja sen merkityksen virolaisille. Risteilyalus symboloi maan uudelleenitsenäistymistä, länsimaisten arvojen saavuttamista ja kansainvälistä yhteyttä. Näyttelyssä pääsee tutustumaan lautan vaiheisiin aina

sen rakentamisesta sen traagiseen päätökseen yöllä 28. syyskuuta 1994, jolloin Estonia upposi Itämerellä vieden mukanaan 852 ihmistä.

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on merkittävä osa näyttelykokonaisuutta, sillä se esittelee laivan alkuperäisen rakenteen ja sisätilat tarkasti. Pienomalli auttaa kävijöitä hahmottamaan laivan historian ja sen muutokset eri aikakausina. Malli on herättänyt paljon kiinnostusta sekä virolaisten että kansainvälisten kävijöiden keskuudessa.

Näyttely ei keskity haaksirikon syiden tutkimiseen, vaan sen pääpaino on muiston kunnioittamisessa ja mahdollisuudessa pohtia laivan historiaa ja merkitystä. Wasa King -mallin mukanaolo tuo lisää syvyyttä ja autenttisuutta näyttelyyn, joka tarjoaa kävijöille arvokkaan katsauksen Itämeren laivaliikenteen historiaan ja Estonian merkitykseen Virolle ja sen kansalle.

Wasa King palaa Vaasan Merimuseoon ennen toukokuun loppua joten nyt kesällä tätä hienoa Saksassa tehtyä pienoismallia voi täällä Vaasassa ihailia.

Vaasan Merimuseon Helvi Riihimäki vei Wasa King-pienomallin Tallinnaan

Estonia-laivan uppoaminen

30 vuotta sitten, 28. syyskuuta 1994, tapahtui traaginen onnettomuus, kun Tallinnan ja Ruotsin välillä liikennöinyt MS Estonia upposi. Laivassa oli noin 1,000 matkustajaa ja miehistöä. Uppoaminen tapahtui myrskyisissä sääolosuhteissa, ja se kesti vain noin 30 minuuttia.

Onnettomuudessa menehtyi 852 ihmistä, mikä teki siitä yhden historian pahimmista merenkulkuonnettomuuksista.

Onnettomuus herätti laajaa kansainvälistä huomiota ja johti merkittäviin muutoksiin meriliikenteen turvallisuuskäytännöissä. Tapahtuma on yhä muistissa monille ja vaikuttaa edelleen alueen meriliikenteeseen.

UUTISET

Hyviä uutisia Seinäjoelta!

Seinäjoella on tuulta purjeissa! Kaupunki on saamassa uutta nostetta niin kulttuurin, matkailun kuin markkinoinnin saralla.

Luvassa on iloisia uutisia niin paikallisille kuin kaupunkiin matkaavillekin.

Lakeuden Risti maailmanperintökohteeksi?

Seinäjoen maamerkki, Lakeuden Risti -kirkko, saattaa olla matkalla kohti upeaa tulevaisuutta. Museovirasto on esittänyt kirkon sisällyttämistä Unescon maailmanperintöluetteloon. Tämä olisi merkittävä tunnustus kirkon arkkitehtuurille ja kulttuurihistorialliselle merkitykselle.

Tangomarkkinat jälleen valtakunnallisessa tv:ssä

Seinäjoen Tangomarkkinat saavat jälleen ansaitsemaansa näkyvyyttä, kun ne palaavat YLE:n tv-kanaville. Tämä tarkoittaa, että tapahtuma tavoittaa jälleen laajan yleisön ja tuo Seinäjoelle positiivista

julkisuutta. Tangomarkkinat ovat olennainen osa suomalaista kulttuuria, ja niiden paluu valtakunnalliseen televisioon on hieno asia sekä tapahtumalle että koko kaupungille.

Seili-näytelmä Seinäjoen teatterissa

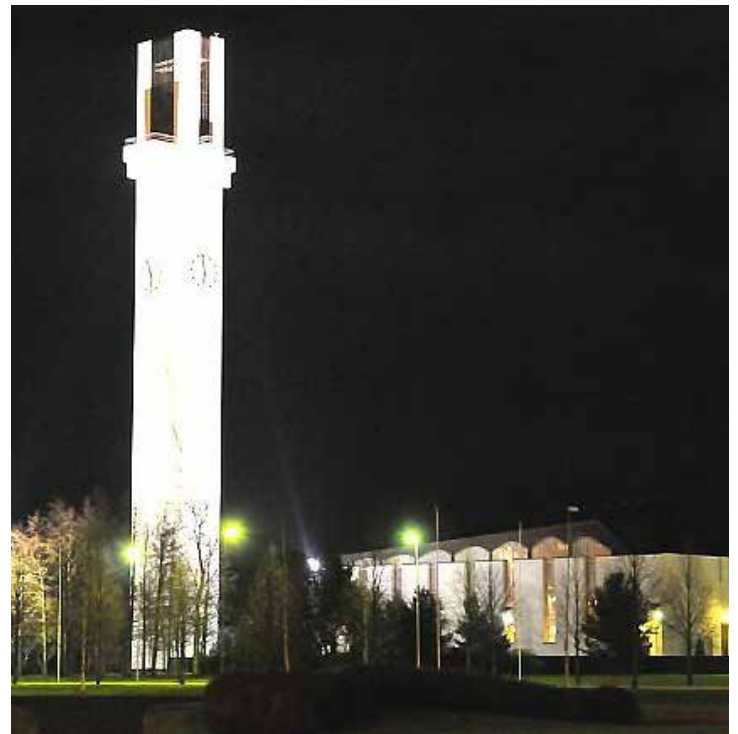
Seinäjoen teatteri tarjoaa kulttuurielämyksiä parhaimmillaan. Tällä hetkellä ohjelmistossa on Seili-näytelmä, joka kertoo koskettavan tarinan Seilin saaren vaiheista. Näytelmä on saanut hyvän vastaanoton, ja se onkin oiva syy lähteä Seinäjoelle teatteriin.

Vielä hyvin ehtii Seinäjoen teatteriin Seiliä katsomaan. Monta näytöstä vielä 2.4 asti.

Seinäjoki panostaa markkinointiin

Seinäjoki on aktiivisesti mukana markkinoimassa kaupunkia ja sen tarjontaa. Vaasan matkamessuilla 3.2.2025 Seinäjoki oli vahvasti esillä, ja kaupungin osastolla riitti vilinää. Markkinointipanokset tuovat varmasti uusia matkailijoita ja kiinnostuneita Seinäjoelle.

*Vas: Seinäjoki oli esillä Matkamessuilla Vaasassa 3.2.25
Oik: Seili-näytelmä, Natalil Lintala. Seinäjoen kaupunginteatteri, kuvaaja Jukka Kontkanen Alh: Lakeuden Risti*

Seinäjoki on hyvä paikka olla

Kaiken kaikkiaan Seinäjoki on vireä ja kehittyvä kaupunki, jossa on paljon tarjottavaa niin asukkaille kuin vierailijoillekin. Kulttuurielämykset, tapahtumat ja hyvä markkinointi tekevät Seinäjoesta houkuttelevan

kohteen. Kannattaa siis lähteä tutustumaan Seinäjokeen ja sen monipuoliseen tarjontaan!

Ja on hyvä muistaa että kun naapurilla menee hyvin niin silloin meilläkin täällä Vaasassa menee hyvin.

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Vuodessa parisataa tekonivelleikkausta enemmän

Vaasassa tehtiin yli 8 000 leikkausta vuonna 2024 – tekonivelleikkausten jonot lyhenyneet

Vuonna 2024 Vaasan keskussairaalassa tehtiin yhteensä 8 358 leikkausta, joista 6 222 oli suunniteltuja ja 2 136 kiireellisiä. Näistä noin 700 oli tekonivelleikkauksia. Erityisesti tekonivelkirurgian jonojen lyheneminen on ollut merkittävä parannus, sillä se tarkoittaa, että alueen asukkaiden ei tarvitse matkustaa muualle saadakseen uuden lonkka- tai polviproteesin.

Tekonivelleikkaus on moniammatillinen toimenpide, jossa kirurgin lisäksi mukana ovat avustava kirurgi, instrumenttinhoitaja, anestesiahoitaja ja valvova hoitaja. Pohjanmaan hyvinvointialueella leikkausjonoja on saatu lyhennettyä ylimääräisten leikkausvuorojen avulla. Tämä on ollut mahdollista monien eri alojen asiantuntijoiden, kuten kirurgien, hoitajien, anestesiologien, instrumenttihuoltajien ja fysioterapeuttien, tiiviin yhteistyön ansiosta.

- Operatiivisen toiminnan moniammatillinen yhteistyö sekä osava ja joustava henkilöstö ovat avainasemassa siinä, että olemme onnistuneet tavoitteessamme, kertoo päivystyssairaalalan hoitotyön johtaja Saija Seppelin.

Koronapandemia kasvatti hoitovelkaa

Tekonivelleikkausten pitkien jonojen taustalla on monia syitä, joista yksi on koronapandemian aikana kertynyt hoitovelka.

- Tarve tekonivelleikkauksille kasvaa koko ajan. Suurten ikäluokkien nivelten kulumisen on edennyt siihen pisteeseen, että leikkauksille on yhä enemmän kysyntää, kertoo ortopedian ylilääkäri Erno Lehtonen-Smeds.

Ikärajoja ei kuitenkaan ole: nivelrikko voi kehittyä jo nuorella iällä esimerkiksi reuman tai vamman seurauksena. Tekonivelleikkauksia tehdään jo 40-50-vuotiaille, mutta suurin potilasryhmä on 70-80-vuotiaat.

Lisäleikkauksia iltaisin ja viikonloppuisin Vuonna 2023 Vaasan keskussairaalassa otettiin käyttöön uusi malli ortopedisten leikkausten tehostamiseksi. Sen ansiosta tehtiin vuositasolla yli sata ylimääräistä lonkka- ja polviproteesileikkausta.

Leikkauksia tehtiin työajan ulkopuolella torstai-iltaisin ja lauantaisin huhtikuusta 2023 toukokuun 2024 loppuun.

- Lisätyövuoroihin löytyi innokkaita tekijöitä helposti. Kaikki ovat tehneet töitä yhteisen tavoitteen eteen, jotta potilaiden ei tarvitsisi odottaa kohtuuttoman kauan heille välttämättömiä leikkauksia, sanoo Lehtonen-Smeds.

Aiemmin Pohjanmaan asukkaat saattoivat hakeutua leikkaukseen muualle Suomeen lyhyempien jonojen toivossa. Nyt Vaasan keskussairaalassa pystytään tarjoamaan myös kiireellisiä tekonivelleikkauksia.

Nopeaa toipumista ja tyytyväisiä potilaita Tekonivelleikkauksen jälkeinen sairaalahoitojakso on lyhyt - potilaat kotiutetaan yleensä jo 1-3 päivän kuluttua leikkauksesta. Lonkkaleikkauksesta toipuminen on usein hieman nopeampaa, kun taas polven tekonivelleikkauksen jälkeen osatohoito kestää tyypillisesti 2-3 päivää.

- Suunnittelemme myös päiväkirurgisia leikkauksia, joissa hyväkuntoiset potilaat voisivat tulla sairaalaa aamulla, leikata ja lähteä kotiin samana päivänä, kertoo Lehtonen-Smeds.

Potilastyytyväisyyttä mitataan Pohjanmaan hyvinvointialueella Net Promoter Score (NPS) -indeksillä, joka arvioi asiakaskokemusta suosittelun näkökulmasta. Vuonna 2024 operatiivisen toiminnan NPS-luku oli peräti 90, mikä on erinomainen tulos.

- Vaasan tekonivelkirurgit ovat kokeneita ja ammattitaitoisia, ja potilaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa hoitoon, vahvistaa Lehtonen-Smeds.

Kuva: Heidi Kurvinen Pohjanmaan hyvinvointialue

KUNTA- JA ALUEVAALIT 2025

2025 alue- ja kuntavaalien aikataulu

Vaalipäivä sunnuntai 13.4.2025

Ennakkoäänestys Suomessa 2.-8.4.2025

Ennakkoäänestys ulkomailla

2.-5.4.2025

Manner-Suomen kunnista yli viidenes pienentää valtuustokokoaan kaudelle 2025–2029

Kuntaliiton tuore valtuustokoselvitys paljastaa, että yli viidenes Manner-Suomen kunnista tekee muutoksia valtuustokokoonsa tulevalla kaudella. Yhteensä 61 kuntaa pienentää valtuutettujen määrää, ja Vaala on ainoa kunta, joka kasvattaa valtuustokokoaan. Muutokset kertovat kuntien sopeutumisesta taloudellisiin ja väestöllisiin haasteisiin.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

”Valtuutettujen määrän muutokset ovat seurausta kuntien erilaisista tarpeista ja haasteista. Joissakin kunnissa valtuustojen pienentäminen tehdään osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Pienempien valtuustojen etuna nähdään myös päätöksenteon tehokkuus ja kustannusten pienentyminen, mutta samalla on pohdittava, miten turvataan monipuolinen edustus ja pienryhmien ääni,” avaa muutosta tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom.

Tiedot perustuvat Kuntaliiton selvitykseen, joka on tehty keräämällä tiedot kunnilta.

Keskeiset nostot:

Valtuutettujen kokonaismäärä vähenee: Kaudella 2025–2029 valitaan 8 586 valtuutettua, mikä on 273 vähemmän (1,6%) kuin edellisellä kaudella.

Lukumääräisesti valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on alle 5 000 asukkaan kunnissa. (34 kuntaa eli 26% kokoluokan kunnista)

Suhteellisesti eniten valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on 10 001 - 20 000 asukkaan kokoluokassa. (13 kuntaa eli 31 % kokoluokan kunnista)

Valtuustokoko pienenee eniten Jämsässä (-12 valtuustopaikkaa).

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi valtuustokokoaan pienentävä kunta. Lukumääräisesti eniten valtuustokokoaan supistavia kuntia on Keski-Suomen maakunnassa (12 kuntaa).

Jyväskylä on asukasluvultaan suurin valtuustokokoaan supistava kunta.

Keskimääräinen valtuustokoko pienenee: Tulevalla kaudella kunnissa on keskimäärin 29 valtuutettua, kun kuluvalle kaudella luku on ollut 30.

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi kunta, joka pienentää valtuustokokoaan. Keski-Suomessa muutoksia on eniten, sillä 12 kuntaa supistaa valtuustoaan.

Pienimmät ja suurimmat valtuustot: Pienin valtuustokoko, 13 valtuutettua, tulee olemaan yhdeksäs kunnassa, kun nykyisellään näin pieniä valtuustoja on vain kaksi. Suurin valtuusto säilyy Helsingissä, jossa on 85 valtuutettua.

Kunnissa on tulevalla valtuustokaudella keskimäärin 653 asukasta valtuutettua kohti. Määrä vaihtelee Luhangan kunnan 47 asukkaasta Helsingin kaupungin 8042 asukkaaseen valtuutettua kohti. Valtuustokauden 2021-2025 alussa kunnissa oli keskimäärin 622 asukasta valtuutettua kohti.

Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntaliitos: Yhdistyminen vähentää 17 valtuustopaikkaa.

Kuntapäätäjätutkimus: Mielipiteet valtuustokokojen muutoksista jakautuvat

Kuntaliiton Kuntapäätäjätutkimus 2024 tuo esiin näkemyseroja valtuustokokojen muutoksista.

Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden näkemykset eroavat toisistaan:

67 % johtavista viranhaltijoista suhtautuu myönteisesti valtuustokokojen pienentämiseen, kun vastaava luku luottamushenkilöiden keskuudessa on 36 %.

Luottamushenkilöiden puolueesta vaikuttaa merkittävästi suhtautumiseen valtuustokoon pienentämiseen:

Suuria kuntapuolueita edustavat Kokoomus, Perussuomalaiset ja Keskusta suhtautuvat myönteisimmin, joskin Keskustan edustajilla mielipiteet jakautuvat selvästi.

Pienimpiä kuntapuolueita edustavat VAS ja KD suhtautuvat kielteisimmin nykyistä pienempään valtuustokokoon.

Lisäksi VIHR ja RKP sekä myös SDP:tä edustavista luottamushenkilöistä vähintään puolet suhtautuu pikemmin kielteisesti kuin myönteisesti valtuustokoon pienentämiseen.

Luottamushenkilöiden suhtautumiseen vaikuttaa ymmärrettävästi kunnan koon lisäksi valtuuston koko, valtuuston voimasuhteet ja oman puolueen paikkamäärä kunnassa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Lähde: Kuntaliitto, CC-BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Magnus Enckell
9.11.1870, Hamina
27.11.1925, Tukholma
Itkevä nainen, 1907

TAPAHTUMAT

TURUN RUOTSALAINEN TEATTERI

Katrina-musikaali

Jos sinulla ei ollut aikaa nähdä tätä urauurtavaa musikaalia Wasa-teatterissa, voit matkustaa Turkuun ja nähdä sen siellä:

Esityksiä:

13.2. klo 18-30

14.2. klo 18.30

15.2. klo 14

19.2 kello 18.30

21.2. klo 18.30

22.2. klo 14

26.2. klo 18.30

28.2 kello 18.30

Ja sitten vielä 5 esitystä maaliskuussa.

”Nuorta Katrinaa viehättää rakkaus muuttaa Pohjanmaalta Ahvenanmaalle merimiehen vaimoksi. Huolimatta siitä, että hänet jätetään yksin, hän onnistuu kerta toisensa jälkeen pelkällä tahdonvoimalla astumaan yli ja voittamaan kaikki esteet, jotka kohtalo heittää hänen tielleen.

<https://abosvenskateater.fi/>

Vaasa-Vasa Baroque Pe / Fr 14.2 klo / kl. 18.00 Kaupungintalon peillisali / Stadshusets spegelsal

Ystävänpäiväbarokkia – Vändagsbarock

Janne Valkeajoki, accordeon

Rameau & harmonikkahittejä / Rameau & dragspelshits

Konserttilippu sisältää tarjoilun / Konserttilipjetten inkluderar servering.

<https://vaasabaroque.com/>

ATENEUM

maaliskuu 7, 2025

Kun Ateneum avaa Rajanylittäjät-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muo-

tokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Sältin.**

Vaasa-Vasa Baroque La / Lö 22.3 klo / kl. 16.00 Musiikkia Veturitallissa / Musik i Lokstallet

Sinfonioita yhdelle viululle – Stradellan sonaatteja ja kirjoitettua

Symfonier för en violin – Stradellas sonater och brev Pirkanmaan barokki & Aira Maria Lehtipuu

Tähän konserttiin on vapaa pääsy! Avoimet ovet Veturitallissa koko päivän, tule tutustumaan Wärtsilän alueeseen.

<https://vaasabaroque.com/>

KIRKKOJEN SOIVA VIIKKO 2025

Kirkkojen soivalla viikolla voi kuunnella lähes kaikkia Vaasan evankelis-luterilaisten seurakuntien kuoroja ja orkestereita. Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Neiti Concordiae perjantaina 28.3. klo 19 Vaasan kirkossa. Laula ilo, kapellimestarina Sini Usmi.

Lastenjuhla lauantaina 29.3. klo 15 Vähänkyrön kirkossa. Seurakuntien lapsikuorot.

Canticum Maris a cappella sunnuntaina 30.3. klo 19 Kolminaisuuden kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Kirkkokuorot ja kanttorit

keskiviikkona 2.4. klo 19 Vaasan kirkossa.

Merina-nuorisokuoro torsdaitaina 3.4. klo 19 Brändön kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Vaasa-Vasa Baroque Su / Sö 27.4 klo / kl. 17.00 Kaupungintalon juhlasali / Stadshusets festsal

Händel ja Roman Lontoossa – Händel möter Roman i London

Kajsa Dahlbäck, sopraano / sopran

Drottningholms barockensemble (SWE)

<https://vaasabaroque.com/>

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkaudesta, sinnikkyydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä

Wickströmin veljeksistä ja heidän moottoritehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi.

Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7. klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKI-JUHLAT

23.7.–30.7.2025

”Korsholman Musiikkijuhlat 2024 ja Tove Teuvalla -ooppera ovat ohi ja syksy lähestyy.

Nyt työskentelemme jo kesän 2025 Musiikkijuhlien parissa. Haluamme kuitenkin palata vielä heinä-elo-kuun lämpimiin päiviin ja festivaalitunnelmiin.”

Korsholman Musiikkijuhlat järjestetään ensi vuonna 23.–30.7.2025.

<https://korsholmmusicfestival.fi/>

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoaa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekijöistä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisuun Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas ensi vuoden Taiteiden yösä”

<https://www.vaasa.fi/koeja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

SAIRAALAHISTORIA

SAIRAALAHISTORIA

Muuramen parantola on nyt kasa hiekkaa. Mutta Marjatta-patsas seisoo paikallaan

Muuramen historiaan on jäänyt pysyvä jälki Kinkomaan sairaalan muodossa, mutta nyt on koettu draamattinen muutos. Jyväskylän läheisyydessä sijaitseva Kinkomaan iso sairaala on purettu kokonaan talven aikana, jättäen jälkeensä hiekkainen penkki entisen parantolan tilalle.

Huolimatta rakennuksen purkamisesta, sairaalan etupihalla sijaitseva Kauko Räsäsen vuonna 1991 valmistama Marjatta-pronsisiveistos seisoo ylväänä – sen kohtalo on vielä auki.

Kinkomaan sairaalan tarina ja merkitys

Kinkomaan sairaala, joka sijaitsi Muuramen kunnan Kinkomaan kylässä, rakennettiin 1930-luvulla Keski-Suomen tuberkuloosipiirin keskusparantolaksi. Aikoinaan alue oli yksi Suomen pahimmista tuberkuloosin ja muiden keuhkosairauksien esiintymisalueista, ja kilpailua uuden parantolan sijainnista käytiin muun muassa Laukaan ja Muuramen välillä. Muurame valittiin, kun Salosen tila tarjoutui myymään maansa alennetulla hinnalla. Paikan valinnassa olivat ratkaisevia läheisyys Päijänteelle sekä mäntyvaltainen metsä, jonka raikas ilma ja

otsoni uskottiin edistävän keuhkojen parantumista.

Suunnitelmia parantolaa varten pyydettiin muun muassa Alvar Aallolta, W.G. Palmqvistiltä sekä arkkitehti-veljiltä Jussi ja Toivo Paatelalta – Paateloiden suunnitelma valittiin. Ensimmäinen kolmikerroksinen päärakennus valmistui vuonna 1930, ja vuosina 1938–39 rakennusta laajennettiin kahdella lisäkerroksella Jussi Paatelan johdolla. Päärakennus edustaa tyyllisistä siirtymävaihetta klassismista funktionalismiin ja on siitä lähtien ollut merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Sairaalan käyttötarkoi-

tus on vaihdellut vuosikymmenten saatossa. Se toimi alun perin keuhkotautiparantolana vuosina 1930–1971, sitten 30. sotasairaala vuosina 1939–1944, ja myöhemmin yleissairaala aina vuoteen 2008 saakka. Sairaala oli aikoinaan Muuramen kunnan suurin työllistäjä ja sen tiloissa toimivat muun muassa keuhkosairauksien ja allergologian yksikkö, poliklinikka, ihotautilin osasto sekä useat laboratoriyksiköt. Sairaala toimi myös sodassa haavoittuneiden keuhkoparantolana, mikä on osaltaan johtanut siihen, että kylää on toisinaan merkitty sodassa kaatuneiden kuolinpaikaksi.

Vitapolis – sairaalan uusi elämä

Vuonna 2008 Kinkomaan sairaala-alue, rakennuksiin, siirtyi Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen omistukseen ja tunnetaan nykyään nimellä Vitapolis. Omistajina toimivat Jykes Kiinteistöt Oy (40 %), Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (40 %) ja Muuramen kunta (20 %). Siirron yhteydessä osa sairaanhoitopiirin toiminnoista siirrettiin Keskussairaalaan. Vitapolis-alueella toimii nykyään monipuolisia palveluita: tiloissa on kuntoutus- ja apuvälinpalveluja, hoitokoti- ja hoivapalveluja, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä laboratorioita. Alueella sijaitsee myös kolme hoivakotia, joissa on yhteensä noin 150 asukaspaikkaa, ja päärakennuksessa toimii muun muassa asiakaspalvelupiste, päiväkoti ja lounasravintola. Päärakennus on museoviraston suojelema, ja koko sairaala-alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Purku ja uusi alku

Kinkomaan sairaalan päärakennukselle on myönnetty purkulupa, joka on voimassa vuoden 2026 syksyyn asti. Alustavien suunnitelmien mukaan purkaminen on tarkoitus aloittaa loppuvuonna 2024. Tämä tarkoittaa, että vaikka sairaala-alueella on nähtävissä nykyään kasa hiekkaa – symbolina menneille vuosikymmenille, jolloin rakennus palvelee terveydenhuollon tehtävissä – alue on muuttumassa radikaalisti. Hiekka, joka nyt peittää entisen parantolan paikan,

herättää kysymyksiä siitä, mitä seuraavaksi tapahtuu alueen arkkitehtonisen ja kulttuurihistorian osalta.

Marjatta-patsaan rooli ja tulevaisuus

Sairaalan etupihalla sijaitseva Marjatta-pronssi-veistos, jonka on veistänyt Kauko Räsänen vuonna

1991, on kuitenkin jättänyt pysyvän jäljen. Vaikka koko sairaala-alue on muuttunut, patsas seisoo ylväänä muistuttaen menneestä ja kantaa mukanaan tarinaa Muuramen kylän vaikeista ajoista, mutta myös sen selviytymisestä ja uudistumisesta. Patsaan kohtalo on edelleen avoin – sen mahdol-

listista tulevista toimenpiteistä ei ole vielä päätetty, mutta sen säilyttäminen nähdään tärkeänä osana alueen kulttuuriperintöä.

Paikalliset asukkaat ja kulttuurivaikuttajat pitävät Marjatta-patsaasta arvokasta symbolia, joka yhdistää menneisyyden ja nykyisyyden. Vaikka Kinkomaan sairaalan päärakennus puretaan ja alue muuttuu Vitapoliksen kehittämissuunnitelmien mukaisesti, patsas muistuttaa siitä, että historia ja perinteet säilyvät – jopa hiekkaan peittyvän parantolan keskellä.

Yhteenveto

Kinkomaan sairaalan purkaminen merkitsee loppua yhdelle Muuramen kunnan merkittävimmistä terveydenhuollon instituutioista, jotka ovat vuosikymmenten ajan vaikuttaneet paikalliseen elämään ja työllisyyteen. Vitapolis-alueen nykyiset monipuoliset palvelut jatkavat sairaalan perinnettä uudessa muodossa. Samalla, vaikka alue on nyt kasa hiekkaa, Kauko Räsänen veistämä Marjatta-pronssi-veistos jatkaa tarinaansa sairaalan puistossa – muistuttaen meitä menneestä ja herättäen toivoa tulevaisuudesta. Tulevat toimenpiteet, purkamisen aloitus loppuvuonna 2024 ja mahdolliset keskustelut patsaan tulevasta kohtalosta, pitävät huolen siitä, että alueen kulttuuriperintö säilyy ja kehittyy uusien aikojen myötä.

ELÄMÄNKERTAKIRJASTO

Naisten Ääni -elämäkertakirjasto juhlii 10-vuotista taivaltaan – yli 1200 naisen tarina jo tallennettuna

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Irma Rewell - Vaasan oopperan sielu

Kirjoittaja: Katariina Korkman

Sauli ja Mertta Kentalan seitsemästä lapsesta vanhin, Irma Lahja syntyi viattomien lasten päivänä 1929 Kaustisella. Hänet vihittiin 1954 Vaasassa Tauno Emil Oskar Rewellin kanssa. Tauno Rewell toimi 1960-luvulla maan suurimpiin rautakauppoihin kuuluvan Vaasan Teräksen toimitusjohtajana. Hän oli vuosikymmenten ajan tunnettu hahmo Pohjanmaan ja Vaasan elinkeinoelämässä ja sai ansioistaan kauppaneuvoksen arvon.

Irma Rewell edusti urheilukilpailuissa Vaasan Vasamaa lajeinaan 100 metrin juoksu, aitajuoksu ja pituushyppy. Hänen voitontahtonsa oli erityisen vahva: Rewell lähti aina kisaan voittamaan. Tarmokas ja määrätietoinen nainen oli jo nuorena lahjakas. Rewell opiskeli Helsingin yliopistossa liikuntatieteitä ja toimi opintojen jälkeen vuosina 1957–1990 Vaasan yhteiskoulun liikunnan ja terveysopin vanhempana lehtorina. Opettajana hän oli tiukka, mutta persoonallinen ja kannustava. Hän korosti erityisesti arkiliikunnan merkitystä. Naisten aseman ajaminen iskostui oppilaisiin jo varhain tyttöjen oman liikunnanopettajan toimesta. Opettaja Rewell kehotti äänestämään naisia.

Lue lisää - Läs mera

www.naistenaani.fi

Vaasalainen oopperalaulaja Irmeli Rewellin tarina löytyy ”Naisten Ääni”-elämäkertakirjastossa

Naisten kokemukset, teot ja vaikutus yhteiskunnassa ovat pitkään olleet aliedustettuina historiankirjoituksessa. Kymmenen vuotta sitten perustettu Naisten Ääni -elämäkertakirjasto on muuttanut tätä suuntausta keräämällä ja julkaisemalla suomalaisten naisten elämäntarinoita verkossa.

Tähän mennessä on koottu jo yli 1400 elämäkerta,

ja työ jatkuu edelleen!

Naisten Ääni -hanke sai alkunsa Suomalaisen Naisliiton aloitteesta ja on kasvanut vuosien saatossa merkittäväksi osaksi suomalaista historiankirjoitusta. Hankkeen tavoitteena on tallentaa ja jakaa tietoa siitä, miten naiset ovat vaikuttaneet yhteiskuntaan, miten he ovat eläneet ja millaisista haasteista he ovat selviytyneet.

Vuonna 2024 saavutettiin merkittävä virstanpylväs, kun elämäkertakir-

jastoon lisättiin tuhannes elämäkerta. Tällä hetkellä tarinoita on jo yli 1200, ja joukossa on myös vähintään 50 vaasalaista naista, joiden elämä ja vaikutus näkyvät paikallisesti ja kansallisesti..

Esimerkkeinä Vaasaan liittyvistä elämäkertoista voidaan mainita Irma Rewell, Ritva Hyöky, Eeva Kauppi, Alexandra Frosterus-Sältin ja Rosina Heikel.

Vuonna 2017 Naisten Ääni-projekti hyväksyttiin

Suomi 100-hankkeeksi.

Monet paikkakunnat

Elämäkertakirjastossa ovat monet paikkakunnat edustettuina

Ei varmaan ihan jokaisesta Suomen kolkasta mutta hyvin monista.

Muutama esimerkki tästä eli monessako elämäkerrassa liikutaan jossakin tietyissä kaupungissa tai kunnassa:

Helsinki 101 elämäkerta
Turku 81 elämäkerta

Oulu 78 elämäkertaa
Jyväskylä 65 elämäkertaa
Raahe 60 elämäkertaa
Tampere 59 elämäkertaa
Pori 57 elämäkertaa
Hämeenlinna 55 elämäkertaa
Vaasa 53 elämäkertaa
Tornio 46 elämäkertaa
Espoo 45 elämäkertaa
Vantaa 28 elämäkertaa
Hyvinkää 18 elämäkertaa
Rovaniemi 13 elämäkertaa
Kuortane 6 elämäkertaa

Ja monet ammatit

Elämäkertakirjastossa esiintyvät lähes kaikki Suomessa olevat ammattiryhmät

Tässä muutama esimerkki niiden elämäkertojen määrystä joissa mainitaan tiettyä ammattia tai asemaa:

Kauppiaa 80 elämäkertaa
Opettaja 77 elämäkertaa
Sihteeri 79 elämäkertaa
Kirjailija 77 elämäkertaa
Professori 67 elämäkertaa
Lotta 63 elämäkertaa
Taiteilija 63 elämäkertaa
Kirkkoherra 61 elämäkertaa
Kansanedustaja 59 elämäkerta
Lääkäri 57 elämäkertaa
Näyttelijä 55 elämäkertaa
Pappi 54 elämäkertaa
Kättilö 49 elämäkertaa
Sairaanhoitaja 41 elämäkertaa
Journalisti 39 elämäkertaa
Diakonissa 37 elämäkertaa
Siivooja 32 elämäkertaa
Sotaveteraani 18 elämäkertaa
Oopperalaulaja 11 elämäkerta
Kirjastoapulainen 1 elämäkerta

Tyypillisenä tosi mielenkiintoisesta tarinasta on esimerkiksi Beata Lundahlin elämäkerta. 1700-luvun loppuun mennessä Raahe oli yksi niistä kaupungeista, johon oli palkattu koulutettu, valan tehnyt kättilö. Raahessa mittavan työuran, 57 vuotta, kättilönä eli parnorskana eli lapsenpäästäjänä teki Beata Lundahl. Kun kättilö astui virkaansa, hänen nimensä kuulutettiin kaikissa alueen kirkkoissa. Asuinpaikan piti olla kaikkien tiedossa ja kotiovelle piti ripustaa ammat-

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Eeva Kauppi - arvostettu oikeuspsykiatri ja vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja

Kirjoittaja: Marjatta Björkäs

Eeva Kaupin kunden smau bote-obje: "Tajavaa rakkautta, valvottu vapaus, lempeä väkivalta"

Lapsuus

Eeva Onkka Kauppi syntyi vuonna 1921 Mäntylän suarperheen kuudentena lapsena. Perheeseen syntyi yhdeksän lasta, joista yksi poika kuoli maassa muuttoon espanjankuumeeseen. Isä oli torppa poika Kurio Vilho Haavisto, joka toimi pehtorina Sigrid Onkka Tammen kotitalossa.

Sigrid ilaistui talon pehtorin ja sai allervastustuksen jälkeen vanhempiensa sinunaisen avioliiton solmittuun. Nuorelleparille nautittiin jopa rahoitus tilin oston Kokenäen Kurrolasta. Silloisen tavun mukaan maari isäntä raivasi suosta lisämaata saden niin perheelleen keskälököisen maatalon, jossa oli 20 ha viljeltyä ja 40 ha metsää. Sigridin isän vaatimuk-

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Hovioikeuden presidentti Ritva Hyöky

Kirjoittaja: Terttu Jokinen

Hovioikeuden presidentti Hani Ritva Hyöky oli Suomessa ensimmäinen nainen hovioikeuden presidenttinä, jota virkaa hän hoiti vuodesta 1975 aina vuoteen 1989 asti. Ritva Hyöky osallistui virkaansa ohella moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Hän oli kaupunginvaltuuston jäsen 1959-1972 ja uudelleen 1975-1976 sekä sosiaalilautakunnan puheenjohtaja 1966-1972. Kokoomuksen puoluevaltuuston jäsenenä hän työskenteli 1959-1977 ja puolueen naisten Vaasan läänin piirin puheenjohtajana 1964-1981. Kärköläiskokouksissa Hyöky edusti hovioikeutta.

Sodan aikana Ritva Hyöky työskenteli rintamalähtöinä, ja kuolemansa saikka hän oli Rintamanaisten liiton säätiön puheenjohtaja. Ritva Hyöky toimi Vaasan Suomalaisen naisklubin puheenjohtajana vuosina 1971-1993.

Hän oli vähäsanainen, asiallinen mutta aina ystävällinen sekä ryhdikas ja määrätietoinen toiminnassaan. Naisklubin kokouksissa hän pysytteli mielikään taustalla ja antoi kaikkien ilmaista mielipiteensä.

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Helena Sainio - "turha murehtiminen pois!"

Kirjoittaja: Riitta Aikkola

Valoisat lapsuusvuodet

Helena Sainio syntyi 2.11.1925 suomenkielisten vanhempien lapsena Maalahdessa. Kun Helena oli kaksivuotias, perhe muutti Vaasaan isän valmistuessa poliisiksi. Helenalla muistaa lapsuuden valoisana, minkä hän arvelee johtuvan siitä, että ilmiäissuhteet perheen ja sukulaisten kesken olivat hyvät. Helena vietti lapsuuden kesät Maalahdessa ja kertoo, että ennen sotia oli suomenkielisiä kielletty seurustelunsa ruotsinkielisten kanssa ja päivävastoin.

Helena kävi viisi vuotta Raastuvankadun koulukouluissa. Siellä ei ollut koulupöytäongelmaa, sillä kaikki tehtiin niin kuin opettaja sanoi. Kansakoulun jälkeen Helena alkoi kahdeksanvuotisen yhteiskoulun. Se oli yksityiskouluna vähän harrasväen koulu. Kirjat piti itse ostaa ja jokaisesta lukuvuodesta oli maksut. Sotavuosina opiskeluvuodet olivat lyhyitä. Yhden sota-ajan kesän Helena toimi sairaalakohtaus juoksuaittana.

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

ASTRONOMIA

2024 YR4, jopa 100 metriä iso asteroidi, jolla on 1,3 prosentin riski törmätä Maahan 22. joulukuuta 2032

Törmäysriskikäytävä Near Earth -asteroidille 2024 YR4, mahdollinen törmäys 22. joulukuuta 2032. Kuva: By Daniel Bamberger (Rennerpho) - Oma työ, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=158699356>

Asteroidi nimeltä 2024 YR4, jonka halkaisija on 40–100 metriä (130–330 jalkaa), tekee tällä hetkellä aaltoja tiedeyhteisössä, koska se voi vaikuttaa maahan. ATLAS-järjestelmän (Asteroid Terrestrial-impact Last Alert System) 27. joulukuuta 2024 löytämä asteroidi on luokiteltu Apollo-tyyppiksi, mikä tarkoittaa, että se ylittää Maan kiertoradan. 29. tammikuuta 2025 alkaen YR4:lle on annettu Torinon asteikon luokitus 3, mikä osoittaa 1:77 (1,3 %) mahdollisuuden iskeä Maahan 22. joulukuuta 2032.

Vaikka tämä riski saattaa tuntua pieneltä, se on herättänyt hälytyksiä asteroidin huomattavan törmäyspotentiaalin vuoksi.

Mahdolliset vaikutukset: Mitä voi tapahtua?

Jos 2024 YR4 törmäisi Maahan, tulokset voisivat olla katastrofaalisia, varsinkin kun otetaan huomioon asteroidin arvioitu koko ja nopeus. Sen massa on $2,2 \times 10^8$ kg, ja se vapauttaisi törmäyksessä noin 8,0 megatonnia TNT:tä (33 petajoulea)

energiaa, mikä on yli 500 kertaa Hiroshimaan pudotetun atomi-pommin vapauttama energia. Tämä energia voisi tuottaa meteori-ilmapurkauksen tai törmäyskraatterin, jonka tuhoiset paikalliset vaikutukset ulottuvat jopa 50 kilometrin (31 mailin) päähän törmäyspaikasta.

Törmäyspaikkojen osalta asteroidin mahdollinen riskikäytävä ulottuu Tyyneltämereltä Etelä-Amerikkaan, Atlantin yli, Keski-Afrikan läpi ja Pohjois-Intiaan asti.

Vaikka törmäyksen mahdollisuus on edelleen suhteellisen pieni, suoran törmäyksen mahdollisuus Maahan riittää kiinnittämään avaruusjärjestöjen huomion maailmanlaajuisesti.

Mitä tämä tarkoittaa tulevaisuuden kannalta?

Tällä hetkellä tutkijat seuraavat tarkasti asteroidin kiertorataa ja jatkavat laskelmiensa tarkentamista. Asteroidi lähestyy Maata seuraavan kerran joulukuussa 2028, mutta huhtikuuhun 2025 mennessä se on liian himmeä havaittavaksi nykyisillä teleskoopeilla, mikä saattaa va-

ikeuttaa tulevaa seurantaa.

Vaikka vaikutusten mahdollisuus vuonna 2032 on edelleen pieni, asiantuntijat varoittavat, että tarvitaan lisätutkimuksia riskien ymmärtämiseksi täysin. Asteroidin koko on verrattavissa siihen, joka aiheutti vuoden 1908 Tunguska-tapahtuman, joka tasoitti tuhansia neliökilometrejä metsää Siperiassa korostaen tällaisen kohteen aiheuttamaa merkittävää vaaraa.

Vaikka NASA ja Euroopan avaruusjärjestö ovat molemmat antaneet tiedotteita, törmäysriski on edelleen jatkuvan tutkimuksen aihe, ja tiedeyhteisö seuraa edelleen tiiviisti vuoden 2024 YR4:n polkua. Toistaiseksi paras neuvo pysyy: pysy ajan tasalla, koska tämä on yksi niistä kosmisista tapahtumista, joiden toivomme koskaan tapahtuvan.

Tekstin lähde: Wikipedia, Creative Commons Nimeä-Jaa samoin 4.0 Kansainvälinen-lisenssi

ARKKITEHTUURI

Museoviraston valmistelema maailmanperintökohde-esitys Aaltojen arkkitehtuurista

Seinäjoen Lakeuden Risti

Unescon maailmanperintöluetteloon saattaa pian tulla uusi suomalainen lisäys, kun Museoviraston valmistelema Aalto Works -esitys toimitetaan helmikuun 2025 alkuun mennessä Unescolle.

Päätöstä Alvar ja Aino Aallon suunnitteleman 13 rakennuksen ja alueen sarjan hyväksymisestä odotetaan vuonna 2026. Jos esitys hyväksytään, se nostaa suomalaisen arkkitehtuurin maailmanperinnön valokeilaan ja korostaa Aaltojen merkitystä niin modernismin edelläkävijinä kuin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentajina.

Aaltojen perintö maailman näyttämölle

Aalto Works -esityksessä korostetaan Aaltojen arkkitehtuurin kansainvälistä merkitystä sekä sitä, miten heidän työnsä on ollut keskeisessä roolissa Suomen kehittyessä moderniksi hyvinvointivaltioksi. Kohteisiin kuuluu 13 ikonista rakennusta ja aluetta, kuten Paimion parantola, Finlandia-talo, Seinäjoen Aalto-keskus, Säynätsalon kunnantalo ja Villa Mairea. Jokainen kohde edustaa arkkitehtuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutusta – oli kyse sitten potilaan elämänlaadun parantamisesta, kulttuurin edistämisestä tai demokraattisen arjen tukemisesta.

Museoviraston pääjohtaja Tiina Merisalo korostaa valmistelutyön arvoa:

”Jo pelkkä esityksen valmistelu

on vahvistanut modernin arkkitehtuurin vaalimista Suomessa ja syventänyt ymmärrystä Aaltojen merkityksestä myös kansainvälisesti.”

Pitkä valmisteluprosessi

Aalto Works -esityksen taustalla on vuosien työ. Se sai alkunsa kansallisen maailmanperintöaieluettelon päivityksestä vuosina 2018–2019, ja varsinainen valmistelu alkoi vuonna 2022. Prosessi on vaatinut laajaa yhteistyötä kohteiden omistajien, kaupunkien ja asiantuntijatahojen, kuten Alvar Aalto -säätiön ja ICOMOS:n, kanssa. Esitys ulottuu seitsemän maakunnan ja kaupungin alueelle, mikä tekee siitä yhden Suomen laajimmista maailmanperintöhankkeista.

Kyseessä ei ole ensimmäinen

yrittäjä saada Aaltojen arkkitehtuuria maailmanperintöluetteloon. Jo vuonna 1986 Sunilan tehdas ja asuinalue Kotkassa sekä Villa Mairea nostettiin esille potentiaalisina kohteina. Myöhemmin vuonna 2004 Paimion parantola pääsi mukaan kansalliseen aieluetteloon, mutta hanke keskeytyi ennen Unesco-käsittelyä. Nyt, lähes 40 vuoden jälkeen, Aaltojen arkkitehtuuri saa uuden mahdollisuuden, mutta tällä kertaa sarjaesityksen muodossa.

Kohteet kertovat tarinan

Esityksen 13 kohdetta kertovat yhdessä tarinan Aaltojen arkkitehtuurin laaja-alaisesta vaikutuksesta:

- Paimion parantola: Malliesimerkki siitä, miten arkkitehtuuri tukee lääketieteellistä hoitoa ja potilaan hyvinvointia.
- Seinäjoen Aalto-keskus ja Säynätsalon kunnantalo: Demokratian arjen ja kuntalaisten tarpeiden symbolit.
- Finlandia-talo: Maailmanpolitiikan ja kulttuurin kohtaupaikka.
- Kulttuuritalo Helsingissä: Työväenkaupunginosan keskus, joka yhdistää fyysisen ja henkisen kulttuurin.
- Villa Mairea Porissa: Kodin ja arkkitehtuurin saumaton harmonia.

Mukana ovat myös Aaltojen oma koti ja ateljee Helsingissä, joissa moderni asuminen ja luova työ yhdistyvät, sekä Muuratsalon koetalo, joka ilmentää luonnon ja arkkitehtuurin vuoropuhelua.

Matka maailmanperinnöksi

Suomessa on tällä hetkellä seitsemän maailmanperintökohdetta, joista viimeisin lisäys, Sammallahdenmäki, hyväksyttiin vuonna 1999. Aaltojen arkkitehtuurin hyväksyminen lisäisi Suomen maailmanperintöluetteloon kahdeksannen koh-

Säynätsalon kunnantalo

Finlandiatalo

teen ja nostaisi modernin arkkitehtuurin uudella tavalla osaksi kansainvälistä kulttuuriperintöä. Päätös Unescon komitealta vuonna 2026 on odotettu hetki suomalaiselle arkkitehtuurille ja kulttuurille.

Aaltojen suunnittelemat rakennukset eivät ole vain arkkitehtonisia mestariteoksia – ne kertovat myös tarinan ajastaan,

yhteiskunnasta ja arkkitehtuurin roolista ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa. Maailmanperintöluetteloon pääsy avaisi ovia paitsi Aaltojen perinnön laajemmalle tuntemukselle myös Suomen modernin arkkitehtuurin kansainväliselle arvostukselle.

(Lähde: STTinfo/Museovirasto)

TERVEYS

Jos olet yli 70-vuotias, nämä lääkkeet voivat vaikuttaa muistiisi

län myötä kehomme tulee herkemäksi lääkkeiden vaikutuksille. Yli 70-vuotiaille tietyt yleisesti määrätyt lääkkeet voivat lisätä muistin menettämisen tai kognitiivisen heikkenemisen riskiä, mukaan lukien Alzheimerin tauti. Näiden lääkkeiden ja niiden mahdollisten sivuvaikutusten ymmärtäminen on ratkaisevan tärkeää kognitiivisen terveyden ylläpitämiseksi myöhemmin vuosina.

Kuinka lääkkeet vaikuttavat muistiin

Aivojen monimutkainen kemia on herkkä häiriöille, erityisesti

vanhemmilla aikuisilla. Monet lääkkeet voivat häiritä välittäjäaineiden toimintaa, vähentää hapen saantia aivoihin tai aiheuttaa sivuvaikutuksia, kuten sekavuutta tai uneliaisuutta. Kun nämä tekijät jatkuvat, ne voivat aiheuttaa muistiongelmia ja joissakin tapauksissa lisätä hermoston rappeutumissairauksien riskiä.

Muistin menettämiseen ja kognitiiviseen heikkenemiseen liittyvät lääkkeet

Tässä on joitain lääkeluokkia, jotka voivat vaikuttaa muistiin vanhemmilla aikuisilla:

1. Antikolinergiset aineet

Antikolinergiset lääkkeet estävät asetyylikoliinia, muistin ja oppimisen kannalta kriittistä välittäjäainetta. Vanhemmat aikuiset ovat erityisen herkkiä näiden lääkkeiden kognitiivisille vaikutuksille.

Esimerkkejä:

Difenhydramiini (löytyy reseptivapaista unilääkkeistä ja allergialääkkeistä)

Oksibutyryni (käytetään yliaktiivisen virtsarakon hoitoon)

Amitriptyliini (masennuslääke)

Riskit: Krooninen käyttö on yhdistetty kohonneeseen Alz-

heimerin taudin riskiin.

2. Bentsodiatsepiinit

Bentsodiatsepiineja määrätään usein ahdistukseen, unettomuuteen tai lihasten rentoutumiseen, mutta ne voivat vaikuttaa merkittävästi kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Diatsepaami (Diapam)

Loratsepaami (Temesta)

Alpratsolaami (Xanor)

Riskit: Nämä lääkkeet voivat aiheuttaa uneliaisuutta, sekavuutta ja muistin heikkenemistä.

Pitkäaikaiseen käyttöön liittyy suurempi dementian riski. Ja uneliaisuus voi lisätä onnettomuusriskiä. Jos kaadut yöllä kotonasi, voit saada lonkkamurtuman ja olla pyörätuolissa useita viikkoja tai kuukausia.

Joten jos olet vanha, älä käytä näitä lääkkeitä ainakaan pidempään, jos mahdollista.

3. Statiinit

Statiineja käytetään laajalti alentamaan kolesterolia, mikä on ratkaisevan tärkeää sydän- ja verisuoniterveydelle. Jotkut tutkimukset viittaavat kuitenkin mahdolliseen yhteyden muistiongelmien tietyillä henkilöillä.

Esimerkkejä:

Atorvastatiini (Lipitor)

Simvastatiini (Zocor)

Riskit: Vaikka ei ole kiistatonta todistettu, jotkut potilaat raportoivat muistisumusta, erityisesti suuria annoksia käytettäessä. Ei ole tieteellistä näyttöä siitä, että statiinit voisivat aiheuttaa dementiaa, vain anekdotteja. Väite statiinien vaikuttamisesta muistiin sai kannatusta vuonna 2008, kun New York-Presbyterian Hospitalin silloinen lääketieteen varapuheenjohtaja Orli Etingin kertoi yhdysvaltalaiselle sanomalehdelle, että myös Suomessa yleisesti käytetty atorvastatiini "tekee naisista tyhmiä".

Ei todellakaan todisteita, joten

älä lopeta statiinilääkitystäsi tämän anekdotin takia,

4. Masennuslääkkeet

Tietyntyyppisillä masennuslääkkeillä, erityisesti trisyklisillä masennuslääkkeillä, voi olla antikolinergisiä ominaisuuksia, jotka heikentävät muistia.

Esimerkkejä:

Nortriptyliini

Imipramiini

Riskit: Kognitiiviset vaikutukset voivat olla lieviä, mutta ne voivat pahentua pitkäaikaisessa käytössä.

5. Opioidit

Kivun lievitykseen määrättyillä opioideilla voi olla rauhoittavia vaikutuksia, jotka heikentävät lyhytaikaista muistia ja kognitiivista selkeyttä.

Esimerkkejä:

Oksikodoni (OxyContin)

Morfiini

fentanyyli

Riskit: Pitkäaikainen tai suuriannoksinen käyttö voi pahentaa muistiongelmia ja lisätä deliriumin riskiä.

6. Antihistamiinit

Ensimmäisen sukupolven antihistamiinit, joita esiintyy yleisesti allergialääkkeissä, voivat ylittää veri-aivoesteen ja vaikuttaa kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Kloorifeniramiini

Difenhydramiini (benadryyli)

Riskit: Pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa muistin hämmennystä ja hämmennystä erityisesti vanhemmilla aikuisilla.

7. Nukahtamisaineet ja lihasrelaksantit

Nukahtamiseen tai lihasten rentoutumiseen käytetyillä lääkkeillä on usein rauhoittavia ominaisuuksia, jotka voivat heikentää muistia ja tarkkaavaisuutta.

Esimerkkejä:

Zolpideemi (Ambien)

Syklobentsapriini (Flexeril)

Riskit: Jatkuva käyttö voi lisätä kognitiivisen heikkenemisen

riskiä.

Mitä voit tehdä?

1. Tarkista lääkkeesi

Jos sinä tai läheisesi on yli 70-vuotias, tarkista säännöllisesti kaikki lääkkeet terveydenhuollon tarjoajan kanssa. Kysy, voidaanko lääkkeitä korvata turvallisemmilla vaihtoehdoilla tai voidaanko annosta säätää.

2. Ole tietoinen polyfarmaasiasta Useiden lääkkeiden käyttö lisää lääkkeiden yhteisvaikutusten ja sivuvaikutusten riskiä. Hoitojen yhdistäminen tai tarpeettomien lääkkeiden poistaminen voi vähentää näitä riskejä.

3. Ota käyttöön ei-lääkestrategiat

Joissakin tapauksissa elämäntapamuutokset voivat vähentää muistia heikentävien lääkkeiden tarvetta:

Harjoittele hyvää unihygieniaa sen sijaan, että luottaisit unilääkeisiin.

Hallitse ahdistusta tai masennusta neuvonnan tai mindfulness-käytäntöjen avulla.

Käsittele kipua fysioterapialla tai akupunktiolla.

4. Pysy fyysisesti ja henkisesti aktiivisena

Säännöllinen liikunta, terveellinen ruokavalio ja kognitiiviset toiminnot (kuten palapelit tai lukeminen) voivat auttaa lieventämään lääkkeiden kognitiivisia vaikutuksia.

Vaikka monet lääkkeet voivat tukea terveyttä ja hyvinvointia, jotkut sisältävät riskejä muistille ja kognitiivisille toiminnoille, erityisesti vanhemmilla aikuisilla. Ymmärtämällä nämä riskit, keskustelemalla huolenaiheista terveydenhuollon tarjoajien kanssa ja tutkimalla vaihtoehtoisia hoitomuotoja on mahdollista minimoida vaikutus muistiin ja säilyttää terävä mieli pitkälle kultaisille vuosille.

TERVEYS

Kahdeksan hyvää tapaa pitää aivosi nuorina

Ikääntyminen on luonnollinen prosessi, mutta päivittäin tekemämme valinnat voivat vaikuttaa merkittävästi kehomme ja mieleemme ikääntymiseen. Aivomme, kaikkien kehon toimintojen ja ajatusten ohjauskeskus, ovat erityisen herkkiä ikääntymiselle. Onneksi tutkimukset ovat osoittaneet, että tietyt terveelliset elämäntavat voivat hidastaa aivojen ikääntymistä ja vähentää muistiin liittyvien sairauksien, kuten demencian, riskiä. Nämä tavat, jotka johtuvat American Heart Associationin "Life's Essential 8"-ohjeista, edistävät paitsi sydämen terveyttä myös aivojen elinvoimaa.

Marylandin yliopiston tutkijoiden tekemä uusi tutkimus korostaa näiden tapojen merkitystä. Analysoimalla lähes 19 000 40–69-vuotiaan osallistujan elämäntapoja ja MRI-skannauksia tutkimuksessa havaittiin, että näitä tapoja noudattavilla henkilöillä oli aivot, jotka näyttivät nuoremmilta kuin heidän kromologinen ikänsä. Jokainen 10 pisteen lisäys heidän elämäntapapisteissään vastasi aivoja, jotka olivat keskimäärin 113 päivää nuorempia valkean aineen suhteen. Valkea aine, joka kuljettaa viestejä aivoissa,

on välttämätöntä tehokkaalle tiedonkäsittelylle ja kutistuu ikääntyessämme.

Tutkitaan näitä kahdeksaa tärkeää tapaa, jotka voivat pitää aivosi nuorekkaina ja joustavina.

1. Syö terveellistä ruokavaliota

Ravitseva ruokavalio on terveen kehon ja mielen kulmakivi. Keskity elintarvikkeisiin, joissa on runsaasti ravintoaineita, kuten:

Hedelmät ja vihannekset: Tarjoaa välttämättömiä vitamiineja, antioksidantteja ja kuituja.

Täysjyvävilja: Tukee kestäväää energiaa ja kognitiivista terveyttä.

Ja 1. tammikuuta on hyvä päivä parantaa tapoja.

Palkokasvit ja pavut: Erinomaiset kasvipohjaisten proteiinien ja kuitujen lähteet.

Pähkinät ja siemenet: Runsaasti terveellisiä rasvoja ja aivoja vahvistavia ravintoaineita, kuten omega-3.

Vähärasvaiset proteiinit: Sisällytä siipikarjan, kalan ja kasvipohjaiset vaihtoehdot aivotuettavan tukemiseksi. Vältä jalostettuja ruokia, sokerisia välipaloja ja liikaa tyydyttyneitä rasvoja, jotka voivat vahingoittaa sekä sydämen että aivojen terveyttä.

2. Harrasta säännöllistä liikuntaa

Fyysinen aktiivisuus on tehokas työkalu aivojen terveydelle. Vähintään 150 minuuttia kohtuullista liikuntaa (esim. reipas kävely tai uinti) tai 75 minuuttia reipasta toimintaa (esim. juoksu) viikossa lisää verenkiertoa aivoihin ja edistää uusien hermoyhteyksien kasvua. Liikunta vähentää myös stressiä ja parantaa muistia ja mielialaa,

mikä on välttämätöntä kognitiiviselle hyvinvoinnille.

3. Vältä tupakkaa

Tupakointi ja e-savukkeiden käyttö vahingoittavat verisuonia, vähentävät hapen virtausta aivoihin ja nopeuttavat kognitiivista heikkenemistä. Tupakoinnin lopettaminen missä tahansa elämänvaiheessa voi johtaa merkittäviin parannuksiin aivojen terveydessä ja yleisessä elinajanodotteessa.

4. Aseta uni etusijalle

Uni on välttämätöntä aivojen korjaamiseksi ja muistin vahvistamiseksi. Tavoitteena on 7-9 tuntia laadukasta unta joka yö. Huono uni tai univaje voi johtaa ongelmiin, kuten muistin heikkenemiseen, mielialahäiriöihin ja lisääntyneeseen dementiaan riskiin. Johdonmukaisen unirutiinin luominen ja rentouttavan ympäristön luominen nukkumaan mennessä voi auttaa parantamaan unen laatua.

5. Säilytä terveellinen paino

Painoindeksi (BMI) pitäminen alle 25::ssä vähentää liikalihavuuteen liittyvien sairauksien, kuten diabeteksen ja korkean verenpaineen, riskiä, jotka voivat vahingoittaa aivoja. Terve paino tukee myös parempaa liikkuvuutta ja energiatasoa, mikä mahdollistaa aktiivisen elämäntavan, joka hyödyttää kognitiivisia toimintoja.

6. Hallitse kolesterolitasoja

Korkea "huonon" LDL-kolesterolin taso voi johtaa plakin kertymiseen valtimoihin, mikä rajoittaa verenkiertoa aivoihin. Säännölliset tarkastukset ja ruokavaliion muutokset - kuten tyydyttyneiden rasvojen vähentäminen ja kuitujen saannin lisääminen - voivat auttaa ylläpitämään terveellistä kolesterolitasoa ja suojelemaan aivojen terveyttä.

7. Hallitse verensokeritasoja

Kohennut verensokeritaso voi vahingoittaa verisuonia ja hermoja, mikä lisää diabeteksen ja kognitiivisen heikkenemisen kaltaisten sairauksien riskiä. Verensokerin seuraaminen ja tasapainoisen ruokavaliion nauttiminen matalan glykeemisen indeksin elintarvikkeilla voi auttaa ehkäisemään näitä ongelmia.

8. Seuraa verenpainetta

Korkea verenpaine, jota usein kutsutaan "hiljaiseksi tappajaksi", voi johtaa aivohalvauksiin ja muihin tiloihin, jotka vaikuttavat negatiivisesti aivojen toimintaan. Verenpaineen pitäminen alle 120/80 mmHg elämäntapamuutoksilla ja tarvittaessa lääkityksellä voi suojata aivojasi vaurioilta.

Miksi näillä tavoilla on merkitystä

Näiden kahdeksan tavan noudattaminen ei ainoastaan tue aivojen terveyttä, vaan edistää myös yleistä hyvinvointia. Hyvin syöminen, aktiivisena pysyminen ja tärkeimpien terveysmitareiden hallinnan kumulatiivinen vaikutus varmistaa, että aivot saavat ravintoaineita, happea ja stimulaatiota, joita ne tarvitsevat pysyäkseen terävinä.

Sisällyttämällä nämä tavat päivittäisiin rutiineihisi voit ryhtyä ennakoiviin toimiin suojellaksesi aivojasi ennenaikaiselta ikääntymiseltä ja muistiin liittyviltä sairauksilta. Aloita pienestä - keskity yhteen tai kahteen tapaan ja rakenna vähitellen siitä. Ajan myötä nämä muutokset voivat johtaa syväliisiin hyötyihin, pitäen aivosi nuorekkaina ja mieleisi ketteränä pitkälle myöhempiin vuosiisi.

Aivosi ovat arvokkain voimavarasi. Vaali sitä huolellisesti, ja se palvelee sinua hyvin koko elämäsi ajan.

RUSSIAS WAR AGAINST UKRAINE

The President Honored the Memory of Holocaust Victims

* TEKÖÄLY

DeepSeek: Kiinan tekoälyvallankumous – kuka hyötyy siitä eniten?

Kun tekoäly (AI) kehittyi huimaa vauhtia, maailma on nähnyt joukon uusia tekniikoita, ja toimijat ympäri maailmaa kilpailevat eturintamassa. Näiden joukossa on DeepSeek – innovatiivinen tekoälyalusta, joka lanseerattiin äskettäin Kiinasta. Mikä tekee DeepSeekistä ainutlaatuisen ja miten se eroaa aiemmista tekoälymalleista?

Mikä on DeepSeek?

DeepSeek on edistyksellinen tekoälyalusta, joka on suunniteltu parantamaan koneoppimista, luonnollisen kielen ymmärtämistä ja kognitiivista tietojenkäsittelyä. Joidenkin alan huippu-tutkijoiden ja insinöörien luoma alusta pyrkii työntämään rajoja siitä, mikä on mahdollista tekoälyn kanssa tänään.

DeepSeek edellyttää käyttäjän tunnistamista, mutta sen käyttö on ilmaista.

Jotkut DeepSeekin näkyvimmistä ominaisuuksista ovat:

Parempi kielen ymmärtäminen: Alusta voi tulkita ihmiskieltä syvemmällä tasolla ja ymmärtää kontekstia, sävyä ja tarkoitusta. Tämä te-

kee vuorovaikutuksesta luonnollisemman.

Multimodaalinen ominaisuus: Se yhdistää saumattomasti tiedot tekstistä, kuvasta ja äänestä ja mahdollistaa kattavan analyysin.

Itseoppivat algoritmit: DeepSeekillä on kyky kehittyä itsestään uuden datan avulla, mikä minimoi jatkuvan ihmisen väliintulon tarpeen.

Nopea, reaaliaikainen käsittely: Tämä tekee alustasta erityisen houkuttelevan käyttötapauksissa, kuten asiakaspalvelussa ja reaaliaikaisessa analytiikassa.

Miten DeepSeek eroaa vanhemmista tekoälymalleista?

DeepSeek on merkittävä edistysaskel aiempiin tekoälyratkaisuihin verrattuna monessa suhteessa: Monimutkaisuus ja syvyys: Aiemmat tekoälymallit perustuivat usein ennalta määritettyihin algoritmeihin, eikä niissä ollut joustavuutta mukautua uuteen tietoon. DeepSeek käyttää syväoppimista tietojen analysointiin edistyneemmällä tavalla.

Multimodaalinen tietojen integrointi: Vanhemmat

mallit keskittyivät yksittäisiin tietotyyppihin (kuten tekstiin tai kuvaan), kun taas DeepSeek yhdistää useita tietotyyppiä, mikä tekee siitä hyödyllisen monissa muissa tilanteissa.

Helppokäyttöisyys: DeepSeek on suunniteltu loppukäyttäjää ajatellen, mikä tarkoittaa, että käyttöliittymät ovat muokattavissa ja räätälöitävissä erilaisiin tarpeisiin.

Etiikka ja läpinäkyvyys: Toisin kuin vanhemmat mallit, DeepSeek on rakennettu selkeällä kehityksellä oikeudenmukaisuudelle, vastuullisuudelle ja avoimuudelle.

Kuka voi hyötyä eniten DeepSeekistä?

DeepSeekillä on potentiaalia mullistaa useita toimialoja. Yritykset, jotka käsittelevät suuria tietomääriä, kuten terveydenhuollossa, rahoituksessa tai asiakaspalvelussa, voivat hyötyä suuresti sen kyvystä analysoida tietoja nopeasti ja tarkasti. Samalla se on työkalu, joka voi myös auttaa tutkijoita, päätöksentekijöitä ja jopa yksilöitä heidän päivittäisessä työssään - varsinkin kun on kyse

monimutkaisen tiedon ymmärtämisestä tai nopeiden päätösten tekemisestä.

Ymmärtääkö DeepSeek ruotsia ja suomea?

Yksi mielenkiintoinen alue, jolla DeepSeekiä testataan, on sen kielitaito. Alusta pystyy käsittelemään äänipohjaista vuorovaikutusta, mikä tarkoittaa, että käyttäjät voivat keskustella sen kanssa kuin ihminen. Mutta miten se toimii pohjoismaisilla kielillä?

Englanti: DeepSeek on edistynyt tässä jonkin verran. Käyttäjät ovat ilmoittaneet, että se toimii joskus hyvin englanniksi, vaikka tulokset voivat vaihdella kontekstin ja kyselyjen monimutkaisuuden mukaan.

Suomi: Suomen osalta vastaus on kuitenkin ollut heikompi. Monet käyttäjät ovat huomanneet, että tekoäly usein "hajoaa" kohdatessaan monimutkaisen suomen kielen, mikä johtaa sekaviin vastauksiin.

DeepSeekin menestys globaalissa tekoälyympäristössä johtuu sen jatkuvasta kyvystä oppia ja sopeutua eri kieliin ja

kulttuurikonteksteihin. Ehkä jonain päivänä voimme keskustella vapaasti ruotsiksi ja suomeksi tällä tekniikalla - mutta toistaiseksi kehityspotentiaalia on.

Kehittyneiden oppimisteknologioiden, multimodaalisen integraation ja eettisten kehysten yhdistelmällä DeepSeek asettaa uuden standardin sille, mitä tekoäly voi saavuttaa. Yrityksille, tutkijoille ja innovaattoreille, jotka etsivät seuraavan sukupolven tekoälyratkaisuja, tämä on nimi, jota kannattaa pitää silmällä. Mutta se on myös muistutus siitä, kuinka pitkälle tekoälyllä on vielä matkaa - eikä vähiten omien pohjoismaisten kieltemme hallitsemisessa.

On myös mielenkiintoista, että DeepSeek on voitu toteuttaa pienin kustannuksin tässä yhteydessä. Kiinalaiset ovat taitavia!

Jotkut ovat huolissaan siitä, voidaanko DeepSeekin tietoja luovuttaa Kiinan viranomaisille, ja tästä näkökulmasta ChatGPT on turvallisempi käyttää ainakin toistaiseksi.

AI

Google-kääntäjä puhuu 110 kieltä, mukaan lukien saame! Mutta ei Närpiön murretta!

Saamen kieli ja useat venäjän vähemmistökielet kuuluvat Translaten kielivalikoimaan.

Google Translaten kielivalikoima on laajentunut merkittävästi 110 uudella kielellä. Tämä on suurin laajennus käännöstyökalun historiassa ja nostaa kielten kokonaismäärän 260: een. Uusien kielten joukossa on useita vähemmistökieliä, joista tärkein on saamen kielten lisääminen. Saamen kieliä puhuu Pohjoismaissa ja Venäjällä noin 40 000 ihmistä, ja ne ovat vaarassa kadota. Google-kääntäjän avulla saamenkieliset voivat helposti kääntää tekstiä muille kielille ja päinvastoin, mikä auttaa heitä kommunikoimaan laajemman yleisön kanssa ja säilyttämään kielensä.

Muita uusia kieliä ovat:

Vähemmistökielet Venäjällä: udmurti, sarjakuva, mariaani, karjala, mordvinilaiset kielet (Mordovia-ersa ja Mordovia-Moksha), chuvash ja baškiiri, tatari, avarian, jakut, burjaatti jne.

Muut kielet: hausa, joruba, igbo, amhara, oromo, somali, zululu, xhosa, shona, kymri, gaeli (irlanti ja skotlanti), korsika, havaiji, tahiti, maori jne.

On kuitenkin tärkeää huomata, että Närpiön murre ei tällä hetkellä ole Google-kääntäjän kieliluettelossa. Toivottavasti se lisätään tulevaisuudessa, jotta Närpiön murretta puhuvat ihmiset voivat hyötyä tästä tehokkaasta käännöstyökalusta.

Mitä tämä tarkoittaa sinulle?

Jos puhut yhtä 110 uudesta kielestä, voit nyt kääntää tekstiä muille 109 kielelle Google-kääntäjän avulla. Tästä voi olla hyötyä monissa eri tilanteissa, kuten:

Matkailu: Voit kääntää katukylttejä, ruokalistoja ja muuta tekstiä ulkomailta.

Työ: Voit kääntää asiakirjoja, sähköposteja ja muuta materiaalia eri kielten välillä.

Pidä yhteyttä ystäviin ja perheeseen: Voit kääntää keskusteluja ja viestejä eri kielten välillä.

Lisää parannuksia on tulossa

Uusien kielten lisäämisen lisäksi Google on myös parantanut olemassa olevien kieliparien käännösten tarkkuutta. Yhtiö käyttää uusia koneoppimismal-

leja ja -tekniikoita käännösten laadun parantamiseksi ja on saavuttanut merkittäviä parannuksia monissa kielipareissa.

Google-kääntäjä on tehokas työkalu, joka voi auttaa ihmisiä kommunikoimaan eri kielten välillä. Laajentaminen 110 uudella kielellä ja olemassa olevien kieliparien tarkkuuden parantaminen tekevät palvelusta entistä hyödyllisemmän ja tehokkaamman.

Tavoitteena on, että Google-kääntäjä pystyy puhumaan 1,000 kieltä kaikista maailmassamme puhutuista kielistä.

Låt oss testa detta: här är samma artikel på samiska:

Google Translate máhttá dál 110 ođđa giela, earret eará sámegiella! Muhto ii Närpes-suopman!

Sámegiella ja mánga ruošša veahádatgiela □ leat mielde viiddideamis Google Translate giellaválljen lea mealgat viiddiduvvon 110 ođđa gielain. Dát lea stuorámuš viiddideapmi jorgalanreaiddu historjjás ja mielddisbukta ahte oppalaš gielat dál leat 260. Ođđa gielaide gaskkas leat mánga unnitlogugiela, main deháleamos lea sámegielaide lasi-

heapmi. Sámegielaide hállat sullii 40 000 olbmo Davviriikkain ja Ruoššas, ja dat leat vára vuolde jávkát. Google Translate bokte sáhttet sámegielahtat álkut jorgalit teavstta eará gielaide ja nuppádassii, ja dat veahkeha sin gulahallat stuorát gehččiiguin ja seailluhit iežaset giela. Eará ođđa gielat leat: Unnitlohkogielat □Ruoššas: udmurta, komi, mari, kárlalaš, mordovalaš gielat □(mordovia-ersa ja mordovia-moksha), čuvagiella ja baškiirgiella, tatargiella, avaráigiella, jakut, burjatgiella jna. Eará gielat: hausa-, yoruba-, igbo-, amhari-, oro-, somali-, zululu-, xhosa-, shona-, walisagiella, gálgiella (irlándalaš ja skohttalaš), korsikalaš, hawaiiagiella, tahitialaš, maorigiella jna. Muhto lea dehálaš fuomášuhttit, ahte närpes-suopman ii leat dán áigge mielde Google Translate giellalisttus. Sávvamis dat lasihuvvo boahttevuodas vai olbmot geat hállat närpesgiela sáhttet ávkástallat dán fámoláš jorgalanreaiddu. Maid dát mearkkaša dutnje? Jus hálat ovttá dain 110 ođđa gielain, de sáhtát dál geavahit Google Translate jorgalit teavstta daid eará 260 gillii. Dát sáhtta leat ávkin mángga sierra dilis, ovdamearkka dihte: Mátkkošteapmi: Sáhtát jorgalit geaidnogalbbaid, biebmolisttuid ja eará teavsttaid vieris riikkas. Bargu: Sáhtát jorgalit dokumeantaid, e-poasttaid ja eará materiaelaide iešguđet gielaide gaskkas. Doala oktavuoda bearrašiiguin ja skihpáriiguin: Sáhtát jorgalit ságastallamiid ja dieđuide iešguđet gielaide gaskkas. Eanet buorideamit leat jođus Ođđa gielaide lasiheami lassan Google lea maiddá buoridan dálá giellapáraid jorgalusaid dárkilisvuoda. Fitnodat geavaha ođđa mášiidnaoahppanmálleid ja tekniikkaid buoridit jorgaleami kvalitehta ja lea olahan mearkkašahti buoridemiid mángga giellapárras. Google Translate lea fámoláš reaiddu mii sáhtta veahkehit olbmuid gulahallat iešguđet gielaide gaskkas. Go viiddidit 110 ođđa gielain ja buoridit dálá giellapáraid dárkilisvuoda, de šaddá balvalus ain eambo ávkkálaš ja effektiivva. Mihttomearri lea ahte Google translate máhttá 1000 giela buot gielain mat hállujuvvojit min máilmmis.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä urauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevästi 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
 BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
 OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
 IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
 ** ASAP: ** Mahdollisimman pian (Tulen syyttämään jonkun alle... kiva)
 FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
 Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
 PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
 JPG: Joint Photographic Experts Group (suosituttu kuvatiedostomuoto)
 GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
 TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
 WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
 HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
 GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
 Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
 DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
 VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
 TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)
 TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisenaan pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat he, jotka lukevat Waasan päivälehteä

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

República's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kärlsfestival denna vecka!

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

EN IT press: Grunden för lycka och demokrati

Kommittéens utredningens djupgående konsekvenser för Finland under de kommande 50 åren

KÖR-FESTIVALEN

Sinebrychhoff Konstmuseum

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

Enligt gravbräddskände åtgärder

Pain-maja, en Pörtomdiktare

Puccinis "TOSCA" KOMMER TILL VASA I JANUARI

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

Wasa Dagblad
Photo Supplement

Sinebrychhoffin taidemuseo

Sinebrychhoffin konstmuseum

Sinebrychhoffin Art Museum

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

Pörtöm kyrka Pirttikylän kirkko The Church in Pörtöm

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Ihana kuofestivaali tulossa!

Tasavallan presidentti Alexander Stubb Vaasassa 27.4.24

Jeff Goodell: The Heat will kill you first

Kaleva kilpailut VAASASSA 27-30.6

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

WASA LEHDISTÖ: Ummellisuuden ja demokratian perusta

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Puccinin "Tosca" Näin löydät tie-oppaan on tulos kirkkoon!

NAISTEN ÄÄNI-elämäntutkimus

KUORO-FESTIVAALI

Sinebrychhoffin taidemuseo

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

Mystical East in Ika-noja

All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

What a wonderful start week we have ahead of us!

Cycling Week in Vaasa this week

Climate Change's Profound Impact on Finland

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Just After Darkness

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

CHOIR FESTIVAL

A Free Place: The Bedrock of Happiness and Democracy

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

Mystical East in Ika-noja

All EU-candidates

Puccini's "Tosca" is coming to Vaasa

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se/hi

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

Fero Järnefelt (1863-1937)

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

I K Inha (1865-1930)

I Replot 1895

Raippaluodossa 1895

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Tasavallan presidentti Alexander Stubb Vaasassa 27.4.24

Jeff Goodell: The Heat will kill you first

Kaleva kilpailut Vaasassa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

Vaasan istutetaan 70 000 puita

Hylkeenpyynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
WASA DAILY
WASA DAGBLAD
Photo Supplement

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Jeff Goodell: The Heat will kill you first

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Just After Darkness

A free for everyone in Vaasa

ROAD CHURCHES

HERE WE ARE vpress.se/hi

HELMIKUUN HOROSKOOPPI

Helmikuun hulvaton horoskooppi

□ Oinas (21.3.–19.4.) Energiaasi riittää vaikka hiihtolomakauden pelastamiseen, mutta muista: kaikki eivät arvosta yllätyshiihtoretkeä ilman suksia.

□ Härkä (20.4.–20.5.) Sinulla on vain yksi tavoite helmikuussa: pysyä mahdollisimman lähellä villasukkapinoja ja mahdollisimman kaukana lumilapiosta.

□ Kaksoset (21.5.–20.6.) Kommunikointisi on huipussaan! Harmi vain, että kaikki eivät ole valmiita vastaanottamaan 12 WhatsApp-ääniviestiä putkeen.

□ Rapu (21.6.–22.7.) Romantiikka leijuu ilmassa, tai sitten se on vain naapurin piparkakkutalon viimeiset höyryt. Joka tapauksessa, sydän lämpenee!

□ Leijona (23.7.–22.8.) Olet kuin talven aurinko – harvinaisen ja erittäin kirkas, kun päätät ilmestyä paikalle. Helmikuu on täydellinen aika säihkyä!

□ Neitsyt (23.8.–22.9.) Olet valmis järjestämään kaiken – myös naapurin eteisen. Muista, että kaikki eivät arvosta systemaattista uudelleenorganisointia yllättäen.

□ Vaaka (23.9.–22.10.) Tasarvoisuus on tärkeää, mutta helmikuussa joudut tekemään suuren päätöksen: kumpi saa viimeisen laskiaispullan?

□ Skorpioni (23.10.–21.11.) Salaperäisyytesi vetää puoleensa, mutta yritä olla liian arvoituksellinen. ”Ehkä tullen, ehkä en” -tyyliset vastaukset voivat ärsyttää.

□ Jousimies (22.11.–21.12.) Seikkailunhalusi on

suuri, mutta helmikuussa on hyvä varmistaa, että jää ei ole liian ohut – sekä kirjaimellisesti että wkvuvainnollisesti.

□ Kauris (22.12.–19.1.) Työskentelet ahkerasti, mutta muista: laskiaispullaa ei voi syödä exceleillä. Ota tauko ja nauti elämästä – ja kermavaahdosta.

□ Vesimies (20.1.–18.2.) Helmikuu tuo sinulle kekseliäisyyttä, mutta kaikki eivät ehkä arvosta avantouinnan markkinointia ”rentouttavana” kokemuksena.

□ Kalat (19.2.–20.3.) Haaveilet jo kevästä, mutta todellisuus muistuttaa, että helmikuu tuo vielä yllättäviä lumisateita – ja ehkä myös yllättävän deittiehdotuksen!

UUTISIA 100 VUOTTA SITTEN

Ilta- Kuriiri

Sunnuntai, 9 helmikuuta, 1925

Tämä on fiktiivinen päivälehti, joka sisältää täysin autenttisia uutisia tasan 100 vuoden takaa ja jonka tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys siitä, miltä arki tuolloin näytti.

*Kysykää aina
Luxia nimeltään.*

LUX on mainiota tukan pesuun. Pesu ottaa ainoastaan muutamia minuutteja, jättäen tukan pehmeäksi ja silkinhienoksi pitkäksi aikaa jälkeen päin.

Te kaadatte ohuet „LUX-timantit” kuumaan veteen. Ne liukovat sakeaksi, puhtaaksi vaahdoksi, joka on leppoista silkille, krepille ja villalle — sekä yhtä hyvin tukallenne ja käsillenne. Antakaa LUX'in pestä pitkät hienot kiharanne. A.B. Lever O.Y. Helsinki.

Ainoastaan päivikoteissa.

HUOM! Hinta alennettu

LUX

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

ARVON TÄYDELLISYYS

— Ai niin, usein käy niin, sanoி valittava sukulainen, että vasta rakkaan sukulaisen kuoleman jälkeen huomaamme, kuinka arvokas hän oli meille! — Kyllä, niin on, vastasi leski. Minulla ei myöskään ollut aavistustakaan ennen, että mieheni on niin korkeasti vakuutettu.

YKSINKERTAINEN

Eräs nainen kihloi Tegnériä innokkaasti pyyntöihin, että tämä sanoisi jotain nokkelaa, kunnes hän lopulta suuttui. — No, hän sanoi lopulta: Jumala, maailma ja sinä olet kolminkertainen, mitä maailma ja sinä sitten ovat yhdessä? ”Kaksikertainen”, sanoi nainen. — Ja mikä sinä sitten olet? ”yksinkertainen”, sanoi rouva. — Aivan oikein, sanoi Tegnér.

LAISKUUS

Isäntä rankaisi oppipoikaa ankarasti laiskuudesta. Poika huudahti itkien: — Toivon, että olisin kuollut! — Kyllä, luulen, että sinä, laiskuus, luulisi, että haluaisit valehdella ja raahata itseäsi mukavassa arkussa!

NOOAN ARKKI

Nooan arkin eläimet menivät nukkumaan. Mutta he eivät voineet nukkua, tunnin ajan kuului salaperäistä yksitoikkoista naksahdusta solmusta. Lopulta norsu korotti ääntään ja sanoi ankarasti: — Kuka meitä häiritsee, ettemme nukahtaisi?

Kulmasta kuului tuhatjalkaisen pieni, onneton ääni: — Olen vain riisussa saappaani.

PUTTE HALUAA LÄÄKETTÄ MUMMILTA

ÄITI: ”Mutta, Putte dä, miksi haluat vain lääkkeitä mummolta etkä minulta?”
PUTTE: ”No, tiedätkö, äiti, isoäidin käsi tarvitsee niin!”

UUTISET

A: ”Sinun on täytynyt kirjoittaa sanomalehdessä, että olen valepeluri ja huijari! B: .Mahdotonta! Lehdeni sisältää vain uutisia!

SYNTYNYT TANSSIMAAN

”Etkö luule, kapteeni, että täytyy syntyä tanssimaan?”
”Varma. . . En ole koskaan nähnyt syntymätöntä tanssia.”

NAISTEN VAATTEET

Mikään ei pue naista paremmin kuin ei mikään.

HUONO LAULU

— Mitä sait viimeisestä kappaleestasi?
— Ei mitään. Kukaan nainen ei halua laulaa sitä. Nimittäin kutsuin sitä Ah, jos olisin taas nuori.

ARPAJAISET

— Petterson ei ole koskaan päässyt rahoistaan yli rehellisesti.
— Hän voitti ne lotossa.
— Kyllä, hänen on täytynyt varastaa arpalipun.

RISTISANATEHTÄVÄ

— Mitä sinä teet näinä

päivinä?

— Ratkaisen ristisana-tehtäviä.
— Etkö elä sillä?
— Ei. mutta en minäkään kuole siihen.

LÄÄKÄRISSÄ

Potilas: — Teidän lasikunne on pannut vereni kiehumään.
Lääkäri: — Sitten siihen tulee lisäksi 200 mk. teidän verenkiertonne puhdistamisesta.

Avioeron jälkeen

Rouva: — Sinä saat pitää lasta luonasi puolet ajasta
Herra: — Erinomaista!
Rouva: — Nimittäin kaikei yöt.

Myöhästymisen syy.

Opettaja: — Olet taasen myöhästynyt, Olli.
Olli: — - Kyllä, mutta isä tarvitsi minua kotona.
Opettaja: — Mutta eikö isäsi olisi voinut käyttää ketään toista?
Olli: — Ei, koska hän antoi minulle selkään

Ensi viikolla:

1870-luvun koneet
Maskiner på 1870-talet
Machines in the 1870s

Viikon astronominen kuva:

NASA Unveils Celestial Fireworks as Official Hubble 25th Anniversary Image.jpg

The star cluster Westerlund 2 in the Milky Way galaxy, with an estimated age of about one or two million years. It contains some of the hottest, brightest, and most massive stars known. The cluster resides inside a stellar breeding ground known as Gum 29, located 20,000 light-years away in the constellation Carina.

NASA, ESA, the Hubble Heritage Team (STScI/AURA), A. Nota (ESA/STScI), and the Westerlund 2 Science Team

Public domain

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.
waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.
Ota yhteyttä:
waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com